

ΠΑΡΟΙΜΪΕΣ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31							

ΚΕΦΆΛΑΙΟ 1

- Ο**Ι ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ τού Σολομώντα, του γιου τού Δαβίδ, βασιλιά τού Ισραήλ,
2 για να γνωρίσει κάποιος σοφία και παιδεία, και να εννοήσει λόγια φρόνησης,
3 για να λάβει διδασκαλία σύνεσης, δικαιοσύνης, και κρίσης, και ευθύτητας,
4 για να δώσει νόηση στους απλούς, και στον νέο μάθηση και διάγνωση.
5 Ο σοφός, ακούγοντας, θα γίνει σοφότερος, και ο νοήμονας θα αποκτήσει επιστήμη διακυβέρνησης·
6 ώστε, να εννοεί παροιμία, και σκοτεινόν λόγο, λόγια των σοφών, και τα αινίγματά τους.
7 Αρχή σοφίας είναι ο φόβος τού Κυρίου· οι άφρονες καταφρονούν τη σοφία και τη διδασκαλία.
8 Γιε μου, άκου τη διδασκαλία τού πατέρα σου, και μη απορρίψεις τον νόμο τής μητέρας σου.
9 Επειδή, αυτά θα είναι στεφάνι από αρετές επάνω στο κεφάλι σου, και περιδέрайο γύρω από τον λαιμό σου.
10 Γιε μου, αν θελήσουν οι αμαρτωλοί να σε δελεάσουν, μη θελήσεις·
11 αν πουν: «Έλα μαζί μας, ας στήσουμε ενέδρα για αίμα, ας επιβουλευτούμε τον αθώο, χωρίς αιτία,
12 ας τους καταπιούμε ζωντανούς, σαν τον άδη, και ολόκληρους, σαν αυτούς που κατεβαίνουν στον λάκκο·
13 θα βρούμε κάθε πολύτιμο αγαθό, θα γεμίσουμε τα σπίτια μας από λάφυρα·
14 βάλε τον κλήρο σου ανάμεσά μας, ένα βαλάντιο ας είναι σε όλους μας»·
15 γιε μου, μη περπατήσεις σε δρόμο μαζί τους· κράτα μακριά το πόδι σου από τα μονοπάτια τους·
16 επειδή, τα πόδια τους τρέχουν στο κακό, και σπεύδουν στο να χύσουν αίμα.
17 Για τον λόγο ότι, μάταια απλώνεται ένα δίχτυ μπροστά στα μάτια κάθε φτερωτού.
18 Επειδή, αυτοί στήνουν ενέδρα ενάντια στο ίδιο τους το αίμα, επιβουλεύονται τις δικές τους ψυχές·
19 τέτοιοι είναι οι δρόμοι κάθε πλεονέκτη· η πλεονεξία αφαιρεί τη ζωή εκείνων που κυριεύονται απ' αυτή.
20 Η σοφία φωνάζει έξω, διασαλπίζει τη φωνή της στις πλατείες·
21 κράζει στα ψηλά μέρη των αγορών, στις εισόδους των πυλών· αναγγέλλει τα λόγια της διαμέσου τής πόλης, λέγοντας:

- ²² Μέχρι τότε, ω μωροί, θα αγαπάτε τη μωρία, και οι χλευαστές θα ευχαριστιούνται στους χλευασμούς τους, και οι άφρονες θα μισούν τη γνώση;
- ²³ Επιστρέψτε στους ελέγχους μου· δέστε, εγώ θα εκχέω το πνεύμα μου επάνω σας, θα σας κάνω να καταλάβετε τα λόγια μου.
- ²⁴ Επειδή, εγώ έκραζα, κι εσείς δεν υπακούατε· άπλωνα το χέρι μου, και κανένας δεν πρόσεχε·
- ²⁵ αλλά καταφρονούσατε όλες τις συμβουλές μου, και δεν δεχόσασταν τους ελέγχους μου·
- ²⁶ γι' αυτό, κι εγώ θα γελάσω επάνω στον όλεθρό σας· θα χαρώ υπερβολικά όταν έρθει ο φόβος επάνω σας.
- ²⁷ Όταν ο φόβος σας θάρθει επάνω σας σαν ερήμωση, και η καταστροφή σας θα ορμήσει σαν ανεμοστρόβιλος, όταν η θλίψη και η στενοχώρια θάρθουν επάνω σας·
- ²⁸ τότε θα με επικαλεστούν, αλλά δεν θα αποκριθώ· θα με εκζητήσουν επίμονα, αλλά δεν θα με βρουν.
- ²⁹ Επειδή, μίσησαν τη γνώση, και δεν έκλεξαν τον φόβο τού Κυρίου·
- ³⁰ δεν θέλησαν τις συμβουλές μου, καταφρόνησαν όλους τους ελέγχους μου·
- ³¹ γι' αυτό, θα φάνε από τον καρπό τού δρόμου τους, και θα χορτάσουν από τις ασύνετες πράξεις τους.
- ³² Επειδή, η αποστασία των μωρών θα τους θανατώσει, και η αμεριμνησία των αφρόνων θα τους αφανίσει.
- ³³ Όποιος, όμως, με ακούει, θα κατοικήσει με ασφάλεια· και θα ησυχάζει, χωρίς να φοβάται κακό.

ΚΕΦΆΛΑΙΟ 2

- Γ**ΙΕ μου, αν δεχθείς τα λόγια μου, και αποθησαυρίσεις τις εντολές μου μέσα σου,
- ² ώστε το αυτί σου να προσέξει στη σοφία, να στρέψεις την καρδιά σου στη σύνεση·
- ³ και αν επικαλεστείς τη φρόνηση, και υψώσεις τη φωνή σου στη σύνεση·
- ⁴ αν τη ζητήσεις σαν ασήμι, και την εξερευνήσεις σαν κρυμμένους θησαυρούς,
- ⁵ τότε, θα εννοήσεις τον φόβο τού Κυρίου, και θα βρεις την επίγνωση του Θεού.
- ⁶ Επειδή, ο Κύριος δίνει σοφία· από το στόμα του βγαίνει γνώση και σύνεση.
- ⁷ Αποταμιεύει σωτηρία στους ευθείς· είναι ασπίδα σ' αυτούς που περπατούν με ακεραιότητα,
- ⁸ υπερασπίζοντας τους δρόμους της δικαιοσύνης, και φυλάττοντας τον δρόμο των οσίων του.
- ⁹ Τότε, θα εννοήσεις δικαιοσύνη και κρίση, και ευθύτητα, κάθε αγαθό δρόμο.
- ¹⁰ Αν η σοφία μπει στην καρδιά σου, και η γνώση κάνει την ψυχή σου να ευχαριστείται,
- ¹¹ ορθή βούληση θα σε φυλάττει, σύνεση θα σε διατηρεί·
- ¹² για να σε ελευθερώνει από τον πονηρό δρόμο, από άνθρωπο που μιλάει δόλια,
- ¹³ οι οποίοι εγκαταλείπουν τους δρόμους της ευθύτητας, για να περπατούν στους δρόμους τού σκότους·
- ¹⁴ οι οποίοι βρίσκουν ευχαρίστηση στο να πράττουν κακό, χαίρονται στις διαστροφές τής κακίας,
- ¹⁵ των οποίων οι δρόμοι είναι στρεβλοί, και οι πορείες τους διεστραμμένες·
- ¹⁶ για να σε ελευθερώνει από μια ξένη γυναίκα, από γυναίκα αλλότρια, που κολακεύει με τα λόγια της,

- ¹⁷ η οποία εγκατέλειψε τον επιστήθιο της νιότης της, και λησμόνησε τη διαθήκη τού Θεού της·
- ¹⁸ επειδή, το σπίτι της κατεβάζει στον θάνατο, και τα βήματά της στους νεκρούς·
- ¹⁹ όλοι όσοι μπαίνουν μέσα σ' αυτή δεν γυρίζουν πίσω ούτε ξαναπαίρνουν τούς δρόμους τής ζωής·
- ²⁰ για να περπατάς στον δρόμο των αγαθών, και να φυλάττεις τα μονοπάτια των δικαίων.
- ²¹ Επειδή, οι ευθείς θα κατοικήσουν τη γη, και οι τέλειοι θα εναπομείνουν σ' αυτή.
- ²² Ενώ οι ασεβείς θα εκκοπούν από τη γη, και οι παράνομοι θα ξεριζωθούν απ' αυτή.

ΚΕΦΆΛΑΙΟ 3

- Γ**ΙΕ μου, μη λησμονείς τους νόμους μου, και η καρδιά σου ας τηρεί τις εντολές μου·
- ² επειδή, θα σου προσθέσουν μακρότητα ημερών, και χρόνια ζωής, και ειρήνη.
- ³ Έλεος και αλήθεια ας μη σε εγκαταλείπουν· να δέσ' τες γύρω απ' τον λαιμό σου· χάραξέ τες στην πλάκα τής καρδιάς σου·
- ⁴ έτσι θα βρεις χάρη και εύνοια μπροστά στον Θεό και στους ανθρώπους.
- ⁵ Έλπιζε στον Κύριο με όλη σου την καρδιά, και μη επιστηρίζεσαι στη σύνεσή σου·
- ⁶ σε όλους τους δρόμους σου γνώριζε αυτόν, κι αυτός θα διευθύνει τα βήματά σου.
- ⁷ Μη φαντάζεσαι τον εαυτό σου σοφό· να φοβάσαι τον Κύριο, και να ξεκλίνεις από κακό.
- ⁸ Αυτό θα είναι γιατρεία στα νεύρα σου, και αναζωογόνηση στα κόκαλά σου.
- ⁹ Τίμα τον Κύριο από τα υπάρχοντά σου, και από τις απαρχές όλων των γεννημάτων σου·
- ¹⁰ και θα γεμίσουν οι σιταποθήκες σου από αφθονία, και οι ληνοί σου θα ξεχειλίζουν από νέο κρασί.
- ¹¹ Γιε μου, μη καταφρονείς την παιδεία τού Κυρίου, και μη αθυμείς όταν ελέγχεσαι απ' αυτόν·
- ¹² επειδή, ο Κύριος ελέγχει όποιον αγαπάει, όπως ο πατέρας τον γιο του, στον οποίο αρέσκεται.
- ¹³ Μακάριος ο άνθρωπος που βρήκε σοφία, και ο άνθρωπος που απέκτησε σύνεση·
- ¹⁴ επειδή, το εμπόριό της είναι καλύτερο παρά το εμπόριο με το ασήμι, και το κέρδος της περισσότερο από καθαρό χρυσάφι.
- ¹⁵ Είναι πολυτιμότερη από πολύτιμες πέτρες· και όλα όσα επιθυμήσεις δεν είναι αντάξιά της.
- ¹⁶ Μακρότητα ημερών βρίσκεται στο δεξί της χέρι, και στο αριστερό της, πλούτος και δόξα.
- ¹⁷ Οι δρόμοι της είναι τερπνοί, και όλα τα μονοπάτια της ειρήνη.
- ¹⁸ Είναι δέντρο ζωής σ' αυτούς που την αγκαλιάζουν· και μακάριοι όσοι την κρατούν.
- ¹⁹ Με τη σοφία ο Κύριος θεμελίωσε τη γη· με σύνεση στερέωσε τους ουρανούς.
- ²⁰ Με τη γνώση του ανοίχθηκαν οι άβυσσοι, και τα σύννεφα σταλάζουν δρόσο.
- ²¹ Γιε μου, αυτά ας μη απομακρυνθούν από τα μάτια σου· φύλαγε ορθή βούληση και φρόνηση·
- ²² και θα είναι ζωή στην ψυχή σου, και χάρη στον τράχηλό σου.
- ²³ Τότε θα περπατάς τον δρόμο σου με σιγουριά, και το πόδι σου δεν θα σκοντάψει.
- ²⁴ Όταν πλαγιάζεις, δεν θα τρομάζεις· μάλιστα, θα πλαγιάζεις, και ο ύπνος σου θα είναι γλυκός.
- ²⁵ Από ξαφνικό φόβο δεν θα τρομάξεις ούτε από τον όλεθρο των ασεβών, όταν έρθει

επάνω τους·

²⁶ επειδή, ο Κύριος θα είναι η ελπίδα σου, και θα φυλάξει το πόδι σου από το να πιαστεί.

²⁷ Μη αρνηθείς το καλό σ' εκείνους στους οποίους πρέπει, όταν είναι στο χέρι σου να το κάνεις.

²⁸ Μη πεις στον πλησίον σου: Πήγαινε και ξαναγύρισε, και αύριο θα σου δώσω· ενώ, στην πραγματικότητα, το έχεις.

²⁹ Μη μηχανεύεσαι κακό εναντίον τού πλησίον σου, ενώ κατοικεί με εμπιστοσύνη μαζί σου.

³⁰ Μη μάχεσαι κάποιον χωρίς αιτία, αν δεν σου έκανε κακό.

³¹ Μη ζηλεύεις τον βίαιο άνθρωπο, και μη διαλέξεις κανέναν από τους δρόμους του·

³² επειδή, ο Κύριος αηδιάζει τον διεστραμμένο· το δε δικό του απόρρητο φανερώνεται στους δικαίους.

³³ Κατάρτα τού Κυρίου βρίσκεται στο σπίτι τού ασεβή· ευλογεί, όμως, το σπίτι των δικαίων.

³⁴ Βέβαια, αυτός αντιτάσσεται στους υπερήφανους· στους ταπεινούς, όμως, δίνει χάρη.

³⁵ Οι σοφοί θα κληρονομήσουν δόξα, το ύψος των αφρόνων, όμως, θα είναι η ατιμία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΠΑΙΔΙΑ, ακούστε την πατρική παιδεία, και προσέχετε να μάθετε σύνεση.

² Επειδή, σας δίνω καλή διδασκαλία· μη εγκαταλείπετε τον νόμο μου.

³ για τον λόγο ότι, και εγώ στάθηκα γιος τού πατέρα μου· αγαπητός και μονογενής μπροστά στη μητέρα μου·

⁴ και με δίδασκε και μου έλεγε: Ας κρατάει η καρδιά σου τα λόγια μου· φύλαγε τις εντολές μου, και θα ζήσεις.

⁵ Απόκτησε σοφία, απόκτησε σύνεση· μη τη λησμονήσεις· ούτε να ξεκλίνεις από τα λόγια τού στόματός μου·

⁶ μη την εγκαταλείψεις, και θα σε φυλάττει ολόγουρα· αγάπα την, και θα σε διατηρεί.

⁷ Η σοφία είναι το πρώτιστο· απόκτησε σοφία· και περισσότερο από κάθε απόκτησή σου, απόκτησε σύνεση.

⁸ Ανάλαβέ την, και θα σε υψώσει· θα σε δοξάσει, όταν την αγκαλιάσεις.

⁹ Στεφάνι από χάρες θα βάλει επάνω στο κεφάλι σου· θα σου δώσει διάδημα δόξας.

¹⁰ Για μου, άκου και δέξου τά λόγια μου· και τα χρόνια τής ζωής σου θα πληθύνουν.

¹¹ Σε διδάσκω τον δρόμο τής σοφίας· σε βάζω μέσα σε ίσια μονοπάτια.

¹² Όταν περπατάς, τα βήματά σου δεν θάναι στενοχωρημένα· και όταν τρέχεις, δεν θα προσκόψεις.

¹³ Πιάσε γερά την παιδεία, μη την αφήσεις· φύλαγέ την, επειδή είναι η ζωή σου.

¹⁴ Μη μπεις μέσα στο μονοπάτι των ασεβών, και μη πας στον δρόμο των πονηρών.

¹⁵ Απόφευγέ τον, μη περάσεις μέσα απ' αυτόν, ξέκλινε απ' αυτόν, και προχώρα.

¹⁶ Επειδή, αυτοί δεν κοιμούνται, αν δεν κακοποιήσουν· και ο ύπνος τους αφαιρείται, αν δεν υποσκελίσουν·

¹⁷ για τον λόγο ότι, τρώνε ψωμί ασέβειας, και πίνουν κρασί δυναστείας.

¹⁸ Ο δρόμος, όμως, των δικαίων είναι σαν το λαμπρό φως που φέγγει περισσότερο και περισσότερο, μέχρις ότου γίνει τέλεια ημέρα.

¹⁹ Ο δρόμος των ασεβών είναι σαν το σκοτάδι· δεν ξέρουν πού προσκόπτουν.

²⁰ Για μου, πρόσεχε στις ρήσεις μου· στρέφε το αυτί σου στα λόγια μου.

- ²¹ Ας μη απομακρυνθούν από τα μάτια σου· φύλαγέ τα μέσα στην καρδιά σου·
- ²² επειδή, είναι ζωή σ' εκείνους που τα βρίσκουν αυτά, και γιατρεία σε όλη τους τη σάρκα.
- ²³ Με κάθε φύλαξη φύλαγε την καρδιά σου· επειδή, απ' αυτή προέρχονται οι εκβάσεις τής ζωής.
- ²⁴ Απόβαλε από σένα διαστρέβλωση του στόματος, και απομάκρυνε από σένα διαστροφή των χειλέων.
- ²⁵ Τα μάτια σου ας βλέπουν ορθά, και τα βλέφαρά σου ας κατευθύνονται μπροστά σου.
- ²⁶ Στάθμιζε το βάδισμα των ποδιών σου, και όλοι οι δρόμοι σου θα κατευθυνθούν.
- ²⁷ Μη ξεκλίνεις δεξιά ή αριστερά· απόστρεψε το πόδι σου από κακό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

- Γ**ΙΕ μου, πρόσεχε στη σοφία μου, στρέφε το αυτί σου στη σύνεσή μου·
- ² για να τηρείς φρόνηση, και τα χείλη σου να φυλάττουν γνώση.
- ³ Επειδή, τα χείλη τής ξένης γυναίκας στάζουν σαν κηρήθρα από μέλι, και ο ουρανίσκος της είναι μαλακότερος από λάδι·
- ⁴ το τέλος της, όμως, είναι πικρό σαν αψίνθι, οξύ σαν δίκοπο μαχαίρι.
- ⁵ Τα πόδια της κατεβαίνουν σε θάνατο· τα βήματά της καταντούν στον άδη.
- ⁶ Για να μη γνωρίσεις τον δρόμο τής ζωής, οι πορείες της είναι άστατες, και όχι ευδιάγνωστες.
- ⁷ Ακούστε με, λοιπόν, τώρα, παιδιά, και μη αποστραφείτε τα λόγια τού στόματός μου.
- ⁸ Απομάκρυνε τον δρόμο σου απ' αυτή, και μη πλησιάσεις στην πόρτα τού σπιτιού της,
- ⁹ για να μη δώσεις την τιμή σου σε άλλους, και τα χρόνια σου στους ανελεήμονες·
- ¹⁰ για να μη χορτάσουν ξένοι από την περιουσία σου, και οι κόποι σου έρθουν σε σπίτι ξένου,
- ¹¹ κι εσύ στενάζεις στα τελευταία σου, όταν η σάρκα σου και το σώμα σου καταναλωθούν,
- ¹² και θα λες: «Πώς μίσησα την παιδεία, και η καρδιά μου καταφρόνησε τους ελέγχους,
- ¹³ και δεν υπάκουσα στη φωνή εκείνων που με δίδασκαν ούτε έστρεψα το αυτί μου σ' εκείνους που με νουθετούσαν!
- ¹⁴ Παρολίγο έπεσα σε κάθε κακό, στο μέσον τής σύναξης και της συναγωγής»".
- ¹⁵ Πίνε νερά από τη δεξαμενή σου, κι εκείνα που πηγάζουν από το πηγάδι σου·
- ¹⁶ ας ξεχύνονται έξω οι πηγές σου, και τα ρυάκια των νερών σου στις πλατείες
- ¹⁷ μόνον δικά σου ας είναι αυτά, και όχι ξένων μαζί σου·
- ¹⁸ η πηγή σου ας είναι ευλογημένη· και ευφραίνου με τη γυναίκα τής νιότης σου.
- ¹⁹ Ας είναι σε σένα σαν αξιαγάπητη ελαφίνα, και χαριτωμένη δορκάδα· ας σε ποτίζουν οι μαστοί της σε κάθε καιρό· ευφραίνου πάντοτε στην αγάπη της.
- ²⁰ Και γιατί, γιε μου, θα θέλγεις από μια ξένη, και θα εναγκαλίζεσαι τον κόρφο μιας αλλότριας;
- ²¹ Επειδή, οι δρόμοι τού ανθρώπου είναι μπροστά στα μάτια τού Κυρίου, και σταθμίζει όλες τις πορείες του.
- ²² Οι ίδιες του οι ανομίες θα συλλάβουν τον ασεβή, και με τα σχοινιά τής αμαρτίας του θα σφίγγεται.
- ²³ Αυτός θα πεθάνει απαίδευτος, και από το πλήθος τής αφροσύνης του θα περιπλανιέται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

- Γ**ΙΕ μου, αν έγινες εγγυητής για τον φίλο σου, αν έδωσες το χέρι σου σε ξένον,
² παγιδεύτηκες με τα λόγια τού στόματός σου, πιάστηκες με τα λόγια τού στόματός σου·
³ κάνε, λοιπόν, τούτο, γιε μου, και σώζου, επειδή ήρθες στα χέρια τού φίλου σου· πήγαινε, μη αποκάμεις, και βίαζε τον φίλο σου.
⁴ Μη δώσεις ύπνο στα μάτια σου ούτε νυσταγμό στα βλέφαρά σου·
⁵ σώζου, σαν μικρό ζαρκάδι από το χέρι τού κυνηγού, και σαν πουλί από το χέρι τού πτηνοθήρα.
⁶ Πήγαινε στο μυρμήγκι, ω σκνηρέ· παρατήρησε τους δρόμους του, και γίνε σοφός·
⁷ αυτό, ενώ δεν έχει άρχοντα, επιστάτη ή κυβερνήτη,
⁸ ετοιμάζει την τροφή του το καλοκαίρι, μαζεύει τις τροφές του κατά τον θερισμό.
⁹ Μέχρι πότε θα κοιμάσαι, σκνηρέ; Πότε θα σηκωθείς από τον ύπνο σου;
¹⁰ Λίγος ύπνος, λίγος νυσταγμός, λίγο δίπλωμα των χεριών στον ύπνο·
¹¹ έπειτα, η φτώχεια σου έρχεται σαν ταχυδρόμος, και η γύμνια σου σαν οπλισμένος άνδρας.
¹² Ο αχρείος άνθρωπος, ο κακότροπος άνθρωπος, περπατάει με διεστραμμένο στόμα·
¹³ κάνει νεύμα με τα μάτια του, κάνει διακριτικά σημάδια με τα πόδια του, διδάσκει με τα δάχτυλά του·
¹⁴ με διεστραμμένη καρδιά μηχανεύεται κακά σε κάθε καιρό· σπέρνει φιλονικίες·
¹⁵ γι' αυτό, απροσδόκητα θάρθει επάνω του η απώλειά του· ξαφνικά, αθεράπευτα θα συντριφτεί.
¹⁶ Αυτά τα έξι τα μισεί ο Κύριος, τα επτά μάλιστα τα βδελύσσεται η ψυχή του·
¹⁷ μάτια υπερήφανα, γλώσσα αναληθή, και χέρια που χύνουν αίμα αθώο,
¹⁸ καρδιά που μηχανεύεται κακούς λογισμούς, πόδια που τρέχουν γρήγορα στο να κακοποιούν,
¹⁹ ψευδομάρτυρα, που λέει ψέματα, κι εκείνον που βάζει φιλονικίες ανάμεσα σε αδελφούς.
²⁰ Γιε μου, φύλαγε την εντολή τού πατέρα σου, και μη απορρίψεις τον νόμο τής μητέρας σου.
²¹ Ράψ' τα ολόγουρα, για πάντα, επάνω στην καρδιά σου, δέσ' τα ολόγουρα απ' τον λαιμό σου.
²² Όταν περπατάς, θα σε οδηγεί· όταν κοιμάσαι θα σε φυλάττει· και όταν ξυπνήσεις, θα συνομιλεί μαζί σου.
²³ Επειδή, η εντολή είναι λυχνάρι, και ο νόμος φως, και δρόμος ζωής οι έλεγχοι της παιδείας·
²⁴ για να σε φυλάττουν από κακή γυναίκα, από κολακείες γλώσσας ξένης γυναίκας.
²⁵ Μη ορεχθείς το κάλλος της στην καρδιά σου· κι ας μη σε θηρεύσει με τα βλέφαρά της.
²⁶ Επειδή, εξαιτίας μιας πόρνης γυναίκας καταντάει κανείς μέχρι ένα κομμάτι ψωμί, ενώ η μοιχαλίδα γυναίκα θηρεύει την πολύτιμη ψυχή.
²⁷ Μπορεί κανείς να βάλει φωτιά μέσα στον κόρφο του, και τα ρούχα του να μη καούν;
²⁸ Μπορεί κανείς να περπατήσει επάνω σε κάρβουνα φωτιάς, και τα πόδια του να μη κατακαούν;
²⁹ Έτσι κι εκείνος που μπαίνει στη γυναίκα τού διπλανού του· όποιος την αγγίζει, δεν θα αθωωθεί.
³⁰ Τον κλέφτη δεν τον αποστρέφονται, αν κλέβει για να χορτάσει την ψυχή του, όταν

πεινάει·

³¹ αλλ' αν πιαστεί, θα αποδώσει επταπλάσια· θα δώσει όλα τα υπάρχοντα του σπιτιού του.

³² Όποιος, όμως, μοιχεύει με γυναίκα, είναι χωρίς μυαλό· φέρνει απώλεια στην ψυχή του, όποιος το κάνει αυτό.

³³ Θα υποφέρει πληγές και ατιμία· και η ντροπή του δεν θα εξαλειφθεί.

³⁴ Επειδή, η ζηλοτυπία είναι μανία τού άνδρα, και δεν θα δείξει έλεος κατά την ημέρα τής εκδίκησης.

³⁵ Δεν θα δεχθεί κανένα λύτρο· ούτε θα εξιλεωθεί, ακόμα και αν πολλαπλασιάσεις τα δώρα.

ΚΕΦΆΛΑΙΟ 7

ΓΙΕ μου, φύλαγε τα λόγια μου, και αποταμίευσε τις εντολές μου στον εαυτό σου.

² Φύλαγε τις εντολές μου, και θα ζήσεις· και τον νόμο μου, σαν την κόρη των ματιών σου.

³ Δέσ' τα επάνω στα δάχτυλά σου, χάραξέ τα επάνω στην πλάκα τής καρδιάς σου.

⁴ Πες στη σοφία: Εσύ είσαι αδελφή μου· και αποκάλεσε τη φρόνηση συγγενή σου·

⁵ για να σε φυλάττουν από ξένη γυναίκα, από αλλότρια, που κολακεύει με τα λόγια της.

⁶ Επειδή, από το παράθυρο του σπιτιού μου έσκυψα μέσα από το διχτυωτό μου·

⁷ και είδα ανάμεσα στους άφρονες, παρατήρησα ανάμεσα στους νεανίες, έναν νέο χωρίς μυαλό·

⁸ που περνούσε από την πλατεία, κοντά στη γωνιά της, και ερχόταν από τον δρόμο προς το σπίτι της,

⁹ στο εσπερινό σκοτάδι τής ημέρας, στον σκοτασμό τής νύχτας και στο βαθύ σκοτάδι·

¹⁰ και ξάφνου, τον συναντάει μια γυναίκα που είχε πορνικό σχήμα, και καρδιά δολιόφρονη,

¹¹ φλύαρη και αναιδής· τα πόδια της δεν μένουν στο σπίτι της·

¹² τώρα είναι έξω, τώρα στις πλατείες, και ενεδρεύει κοντά σε κάθε γωνιά.

¹³ Και τον πιάνει, και τον φιλάει, και με ένα αναιδές πρόσωπο του λέει:

¹⁴ «Έχω ειρηνικές θυσίες· σήμερα απέδωσα τις ευχές μου·

¹⁵ γι' αυτό βγήκα σε συνάντησή σου, ποθώντας να δω το πρόσωπό σου, και σε βρήκα·

¹⁶ έστρωσα το κρεβάτι μου με πέπλους, με τάπητες στολισμένους, με νήματα της Αιγύπτου·

¹⁷ θυμίασα το κρεβάτι μου με σμύρνα, αλόη και κανέλα·

¹⁸ έλα, ας μεθύσουμε από έρωτα μέχρι την αυγή· ας εντρυφήσουμε σε έρωτες·

¹⁹ επειδή, ο άνδρας δεν είναι στο σπίτι του, πήγε σε έναν μακρινό δρόμο·

²⁰ πήρε στο χέρι του ένα βαλάντιο από ασήμι· θα επανέρθει στο σπίτι του στον ορισμένο καιρό».

²¹ Με την πολλή της τέχνη τον αποπλάνησε· με την κολακεία των χειλέων της τον έλκυσε.

²² Αμέσως, την ακολουθεί από πίσω, όπως το βόδι πηγαίνει στη σφαγή ή όπως το ελάφι πηδάει στον βρόχο,

²³ μέχρις ότου ένα βέλος περάσει μέσα από το συκώτι του· όπως το πουλί σπεύδει στην παγίδα, και δεν ξέρει ότι είναι ενάντια στη ζωή του.

²⁴ Τώρα, λοιπόν, ακούστε με, παιδιά μου, και προσέχετε στα λόγια τού στόματός μου.

²⁵ Ας μη ξεκλίνει η καρδιά σου στους δρόμους της, μη παρεκτραπείς στα μονοπάτια της.

²⁶ Επειδή, έκανε πολλούς να πέσουν πληγωμένοι, και αρκετοί είναι εκείνοι που πληγώθηκαν απ' αυτή.

²⁷ Το σπίτι της είναι δρόμοι τού άδη, κατεβαίνουν στα ταμεία τού θανάτου.

ΚΕΦΆΛΑΙΟ 8

ΔΕΝ κράζει η σοφία; Και δεν εκπέμπει τη φωνή της η σύνεση;

² Στέκεται επάνω στην κορυφή των ψηλών τόπων, ψηλότερα από τον δρόμο, στο μέσον των τρίστρατων.

³ Κράζει κοντά στις πύλες, στην είσοδο της πόλης, στην είσοδο των θυρών:

⁴ Άνθρωποι, σε σας κράζω· και η φωνή μου απευθύνεται στους γιους των ανθρώπων.

⁵ Απλοί, καταλάβετε φρόνηση· κι εσείς, άφρονες, αποκτήστε καρδιά που να καταλαβαίνει.

⁶ Ακούστε· επειδή, θα μιλήσω έξοχα πράγματα, και τα χείλη μου θα προφέρουν ορθά.

⁷ Επειδή, αλήθεια θα μιλήσει το λαρύγγι μου· και τα χείλη μου βδεύσσουν την ασέβεια.

⁸ Όλα τα λόγια τού στόματός μου είναι με δικαιοσύνη· μέσα σ' αυτά δεν υπάρχει κάτι δόλιο ή διεστραμμένο·

⁹ όλα είναι σαφή σ' εκείνον που καταλαβαίνει, και ορθά σ' εκείνους που βρίσκουν γνώση.

¹⁰ Πάρτε την παιδεία μου, και όχι ασήμι· και γνώση, μάλλον, παρά εκλεκτό χρυσάφι.

¹¹ Επειδή, η σοφία είναι καλύτερη από πολύτιμες πέτρες· και όλα τα επιθυμητά πράγματα δεν είναι αντάξια γι' αυτή.

¹² Εγώ, η σοφία, κατοικώ μαζί με τη φρόνηση, και εφευρίσκω γνώση συνετών αποφάσεων.

¹³ Ο φόβος τού Κυρίου είναι να μισεί κανείς το κακό· αλαζονεία, και αυθάδεια, και πονηρό δρόμο, και διεστραμμένο στόμα, εγώ μισώ.

¹⁴ Δική μου είναι η βουλή, και η ασφάλεια· εγώ είμαι η σύνεση· δική μου είναι η δύναμη.

¹⁵ Μέσω εμού οι βασιλιάδες βασιλεύουν, και οι άρχοντες θεσπίζουν δικαιοσύνη.

¹⁶ Μέσω εμού οι ηγεμόνες ηγεμονεύουν, και οι μεγιστάνες, όλοι οι κριτές τής γης.

¹⁷ Εγώ, εκείνους που με αγαπούν, τους αγαπώ· κι εκείνοι που με ζητούν, θα με βρουν.

¹⁸ Πλούτος και δόξα βρίσκονται μαζί μου, αγαθά που παραμένουν, και δικαιοσύνη.

¹⁹ Οι καρποί μου είναι καλύτεροι από χρυσάφι, και από καθαρό χρυσάφι· και τα γεννήματά μου, από εκλεκτό ασήμι.

²⁰ Περπατώ σε δρόμο δικαιοσύνης, ανάμεσα στα μονοπάτια της κρίσης,

²¹ για να κάνω αυτούς που με αγαπούν να κληρονομήσουν αγαθά, και να γεμίσω τους θησαυρούς τους.

²² Ο Κύριος με είχε στην αρχή των δρόμων του, πριν από τα έργα του, από τον αιώνα.

²³ Πριν από τον αιώνα με έχρισε, απαρχής, πριν υπάρξει η γη.

²⁴ Γεννήθηκα όταν δεν υπήρχαν οι άβυσσοι, όταν δεν ήσαν οι πηγές που αναβλύζουν νερά·

²⁵ πριν θεμελιωθούν τα βουνά, πριν από τους λόφους, γεννήθηκα εγώ·

²⁶ ενώ δεν είχε κάνει ακόμα τη γη, ούτε πεδιάδες ούτε κορυφές χωμάτων τής οικουμένης.

²⁷ Όταν ετοίμαζε τους ουρανούς ήμουν εκεί· όταν περιέγραφε καμάρα από πάνω από το πρόσωπο της αβύσσου·

²⁸ όταν στερέωνε τον αιθέρα επάνω· όταν οχύρωνε τις πηγές τής αβύσσου·

²⁹ όταν επέβαλλε τον νόμο του στη θάλασσα, να μη παραβούν τα νερά το πρόσταγμα του·

όταν διέτασσε τα θεμέλια της γης·

30 τότε, ήμουν κοντά του, δημιουργούσα· και εγώ ήμουν η ευχαρίστησή του, καθημερινά, ευφραινόμενη πάντοτε μπροστά του,

31 ευφραινόμενη μέσα στην οικουμένη τής γης του· και η ευχαρίστησή μου ήταν μαζί με τους γιους των ανθρώπων.

32 Τώρα, λοιπόν, ακούστε με, ω παιδιά· επειδή, μακάριοι εκείνοι που φυλάττουν τους δρόμους μου.

33 Ακούστε παιδεία, και γίνεστε σοφοί, και μη την αποδοκιμάζετε.

34 Μακάριος ο άνθρωπος, που θα με ακούσει, αγρυπνώντας καθημερινά στις πύλες μου, περιμένοντας στους παραστάτες των θυρών μου·

35 επειδή, όποιος βρει εμένα, θα βρει ζωή· και θα λάβει χάρη από τον Κύριο.

36 Όποιος, όμως, αμαρτήσει σε μένα, τη δική του ψυχή αδικεί· όλοι εκείνοι που με μισούν, αγαπούν τον θάνατο.

ΚΕΦΆΛΑΙΟ 9

Η ΣΟΦΙΑ οικοδόμησε το σπίτι της, λατόμησε τους στύλους της επτά φορές·

2 έσφαξε τα σφάγια της, κέρασε το κρασί της, και ετοίμασε το τραπέζι της·

3 έστειλε τις υπηρέτριές της, κηρύττει επάνω στους ψηλούς τόπους τής πόλης:

4 «Όποιος είναι άφρονas, as στραφεί εδώ»· και, σ' αυτούς που είναι χωρίς μυαλό, τους λέει:

5 «Ελάτε, φάτε από το ψωμί μου, και πιείτε από το κρασί μου, το οποίο κέρασα·

6 αφήστε την αφροσύνη, και ζήστε· κατευθυνθείτε στον δρόμο τής σύνεσης».

7 Εκείνος που νουθετεί έναν χλευαστή παίρνει επάνω του ατιμία· και εκείνος που ελέγχει τον ασεβή, παίρνει επάνω του μώμο.

8 Μη ελέγχεις τον χλευαστή, για να μη σε μισήσει· έλεγχε τον σοφό, και θα σε αγαπήσει.

9 Δίνε αφορμή στον σοφό, και θα γίνει σοφότερος· δίδασκε τον δίκαιο, και θα αυξηθεί σε μάθηση.

10 Αρχή σοφίας είναι ο φόβος τού Κυρίου· και επίγνωση των αγίων, η φρόνηση.

11 Επειδή, διαμέσου εμού οι ημέρες σου θα πολλαπλασιαστούν, και χρόνια ζωής θα προστεθούν σε σένα.

12 Αν γίνεις σοφός, θα είσαι σοφός για τον εαυτό σου· και αν γίνεις χλευαστής, εσύ μονάχα θα πάσχεις.

13 Μια άφρονη γυναίκα, θρασεία, ανόητη, και που δεν γνωρίζει τίποτε·

14 κάθεται στην πόρτα τού σπιτιού της επάνω σε θρόνο, στους ψηλούς τόπους τής πόλης,

15 προσκαλώντας τους διαβάτες, αυτούς που κατευθύνονται στον δρόμο τους:

16 «Όποιος είναι άφρονas, as στραφεί εδώ»· και σ' αυτόν που είναι χωρίς μυαλό, του λέει:

17 «Τα κλεμμένα νερά είναι γλυκά, και το κρυφό ψωμί ευχάριστο».

18 Αυτός, όμως, αγνοεί ότι εκεί είναι οι νεκροί, και οι καλεσμένοι της οδηγούνται στα βάθη τού άδη.

ΚΕΦΆΛΑΙΟ 10

ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ τού Σολομώντα: σοφός γιος ευφραίνει πατέρα· αλλά άφρονas γιος είναι λύπη τής μητέρας του.

² Οι θησαυροί τής ανομίας δεν ωφελούν· ενώ η δικαιοσύνη ελευθερώνει από θάνατο.

³ Ο Κύριος δεν θα αφήσει να πεινάσει η ψυχή του δικαίου· ενώ ανατρέπει την περιουσία των ασεβών.

⁴ Το σκνηρό χέρι φέρνει φτώχεια· πλουτίζει, όμως, το χέρι τού επιμελή.

⁵ Όποιος μαζεύει μέσα στο καλοκαίρι, είναι γιος σύνεσης· ενώ εκείνος που κοιμάται στον θερισμό, είναι γιος ντροπής.

⁶ Ευλογία επάνω στο κεφάλι τού δικαίου· το στόμα, όμως, των ασεβών σκεπάζει αδικία.

⁷ Η μνήμη τού δικαίου είναι με ευλογία· ενώ το όνομα των ασεβών σαπίζει.

⁸ Ο σοφός στην καρδιά θα δέχεται εντολές· ενώ ο μωρός στα χείλη θα υποσκελιστεί.

⁹ Όποιος περπατάει με ακεραιότητα, περπατάει με σιγουριά· όποιος, όμως, διαστρέφει τους δρόμους του, θα γίνει φανερός.

¹⁰ Όποιος νεύει με το μάτι, προξενεί οδύνη· ενώ ο μωρός στα χείλη θα υποσκελιστεί.

¹¹ Το στόμα τού δικαίου είναι πηγή ζωής· το στόμα, όμως, των ασεβών σκεπάζει αδικία.

¹² Το μίσος διεγείρει έριδες· η αγάπη, όμως, σκεπάζει όλα τα σφάλματα.

¹³ Στα χείλη τού συνετού βρίσκεται η σοφία· ενώ η ράβδος είναι για τη ράχη εκείνου που δεν έχει μυαλό.

¹⁴ Οι σοφοί αποταμιεύουν γνώση· ενώ το στόμα τού προπέτη είναι κοντά στην απώλεια.

¹⁵ Τα αγαθά τού πλουσίου είναι η οχυρή του πόλη· ενώ καταστροφή τών πενήτων είναι η φτώχεια τους.

¹⁶ Τα έργα τού δικαίου είναι για ζωή· το προϊόν τού ασεβή για αμαρτία.

¹⁷ Όποιος φυλάττει την παιδεία, βρίσκεται σε δρόμο ζωής· ενώ εκείνος που εγκαταλείπει τον έλεγχο, αποπλανιέται.

¹⁸ Όποιος σκεπάζει μίσος κάτω από χείλη αναληθή, και όποιος προφέρει συκοφαντία, είναι άφρονas.

¹⁹ Μέσα στην πολυλογία δεν λείπει η αμαρτία· όποιος, όμως, κρατάει τα χείλη του, είναι συνετός.

²⁰ Η γλώσσα τού δικαίου, είναι εκλεκτό ασήμι· η καρδιά των ασεβών ένα μηδαμινό πράγμα.

²¹ Τα χείλη τού δικαίου βόσκουν πολλούς· ενώ οι άφρονες πεθαίνουν εξαιτίας έλλειψης μυαλού.

²² Η ευλογία τού Κυρίου πλουτίζει, και λύπη δεν θα προστεθεί σ' αυτή.

²³ Σαν γέλιο είναι στον άφρονα να πράττει κακό· ενώ η σοφία είναι άνδρα συνετού.

²⁴ Ο φόβος τού ασεβή θάρθει επάνω του· ενώ η επιθυμία των δικαίων θα εκπληρωθεί.

²⁵ Όπως παρέρχεται ο ανεμοστρόβιλος, έτσι και ο ασεβής δεν υπάρχει· ενώ ο δίκαιος θα είναι θεμελιωμένος στον αιώνα.

²⁶ Όπως το ξίδι στα δόντια, και ο καπνός στα μάτια, έτσι είναι ο σκνηρός σ' αυτούς που τον στέλνουν.

²⁷ Ο φόβος τού Κυρίου προσθέτει ημέρες· ενώ τα χρόνια των ασεβών θα ελαττωθούν.

²⁸ Η προσδοκία των δικαίων θα είναι ευφροσύνη· η ελπίδα, όμως, των ασεβών θα χαθεί.

²⁹ Ο δρόμος τού Κυρίου είναι οχύρωμα στον άμεμπτο, αλλά όλεθρος στους εργάτες τής ανομίας.

³⁰ Ο δίκαιος δεν θα σαλευτεί στον αιώνα· ενώ οι ασεβείς δεν θα κατοικήσουν τη γη.

³¹ Το στόμα τού δικαίου αναδίνει σοφία· ενώ η αναληθής γλώσσα θα εκκοπεί.

³² Τα χείλη τού δικαίου γνωρίζουν το ευχάριστο· ενώ το στόμα των ασεβών τα διεστραμμένα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11

Δόλια πλάστιγγα είναι βδέλυγμα στον Κύριο· ενώ δίκαιο ζύγι είναι ευαρέστησή του.

² Όπου μπει υπερηφάνεια, μπαίνει και ντροπή· η σοφία, όμως, είναι με τους ταπεινούς.

³ Η ακεραιότητα των ευθέων θα τους οδηγή· ενώ η υποουλόγητα των στρεβλών θα τους καταστρέψει.

⁴ Τα πλούτη, σε ημέρα οργής, δεν ωφελούν· ενώ η δικαιοσύνη ελευθερώνει από θάνατο.

⁵ Η δικαιοσύνη τού ακεραίου θα ορθοτομήσει τον δρόμο του· ενώ ο ασεβής θα πέσει εξαιτίας της ασέβειάς του.

⁶ Η δικαιοσύνη των ευθέων θα τους ελευθερώσει· ενώ οι παραβάτες θα συλληφθούν στην κακία τους.

⁷ Όταν ο ασεβής άνθρωπος πεθαίνει, η ελπίδα του χάνεται· χάνεται και η προσδοκία των ανόμων.

⁸ Ο δίκαιος ελευθερώνεται από τη θλίψη, αντί γι' αυτόν, όμως, μπαίνει μέσα σ' αυτή ο ασεβής.

⁹ Ο υποκριτής αφανίζει τον πλησίον του με το στόμα· οι δίκαιοι, όμως, θα ελευθερωθούν με τη γνώση.

¹⁰ Στην ευόδωση των δικαίων ευφραίνεται η πόλη· και στον όλεθρο των ασεβών αγάλλεται.

¹¹ Με την ευλογία των ευθέων υψώνεται πόλη· με το στόμα, όμως, των ασεβών καταστρέφεται.

¹² Εκείνος που είναι χωρίς μυαλό, περιφρονεί τον πλησίον του· όμως, ο φρόνιμος άνθρωπος σιωπά.

¹³ Ο σπερμολόγος περιφέρεται αποκαλύπτοντας μυστικά· εκείνος, όμως, που είναι πιστός στην ψυχή, κρύβει το πράγμα.

¹⁴ Όπου δεν υπάρχει κυβέρνηση, ο λαός πέφτει· από το πλήθος, όμως, των συμβούλων προέρχεται σωτηρία.

¹⁵ Όποιος εγγυάται για άλλον, θα πάθει κακό· και όποιος μισεί την εγγύηση, είναι ασφαλής.

¹⁶ Η σεμνή γυναίκα απολαμβάνει τιμή· και οι καρτερικοί απολαμβάνουν πλούτη.

¹⁷ Ο ελεήμονας άνθρωπος αγαθοποιεί την ψυχή του· ενώ ο ανελεήμονας θλίβει τη σάρκα του.

¹⁸ Ο ασεβής εργάζεται ψεύτικο έργο· σ' εκείνον, όμως, που σπέρνει δικαιοσύνη, θα υπάρχει σίγουρος μισθός.

¹⁹ Όπως η δικαιοσύνη τείνει προς ζωή, έτσι κι εκείνος που κυνηγάει το κακό, τρέχει στον θάνατό του.

²⁰ Οι διεστραμμένοι στην καρδιά είναι βδέλυγμα στον Κύριο· όμως, οι άμεμπτοι στον δρόμο είναι σ' αυτόν δεκτοί.

²¹ Και χέρι με χέρι αν ενώνεται, ο ασεβής δεν θα μένει ατιμώρητος· ενώ το σπέρμα των δικαίων θα ελευθερωθεί.

²² Σαν ένας χρυσός κρίκος στη μύτη ενός γουρουνιού, έτσι είναι μια γυναίκα χωρίς φρόνηση.

- ²³ Η επιθυμία των δικαίων είναι μόνον το καλό· η προσδοκία, όμως, των ασεβών η οργή.
- ²⁴ Οι μεν σκορπίζουν, και όμως έχουν περίσσειμα· οι δε είναι φειδωλοί υπέρ το δέον, και όμως έρχονται σε στέρηση.
- ²⁵ Η ψυχή που αγαθοποιεί θα παχύνει· και όποιος ποτίζει, θα ποτιστεί κι αυτός.
- ²⁶ Όποιος κρατάει σιτάρι, θα είναι λαοκατάρατος· ευλογία, όμως, θα είναι επάνω στο κεφάλι εκείνου που πουλάει.
- ²⁷ Όποιος προθυμοποιείται στο καλό, θα απολαύσει χάρη· όποιος, όμως, ζητάει το κακό, θάρθει επάνω του.
- ²⁸ Όποιος ελπίζει στον πλούτο του, αυτός θα πέσει· ενώ οι δίκαιοι θα ανθίσουν σαν βλαστός.
- ²⁹ Όποιος αναστατώνει την οικογένειά του, θα κληρονομήσει άνεμο· και ο άφρονas θα είναι δούλος στον φρόνιμο.
- ³⁰ Ο καρπός του δικαίου είναι δέντρο ζωής· και όποιος κερδίζει ψυχές, είναι σοφός.
- ³¹ Αν ο δίκαιος παιδεύεται επάνω στη γη, πολύ περισσότερο ο ασεβής και ο αμαρτωλός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12

- ¹ **Ό**ποιος αγαπάει παιδεία, αγαπάει γνώση· όποιος, όμως, μισεί τον έλεγχο, είναι άφρονas.
- ² Ο καλός βρίσκει χάρη από τον Κύριο· αυτόν, όμως, που μηχανεύεται κακά, θα τον καταδικάσει.
- ³ Με την ανομία δεν θα στερεωθεί ένας άνθρωπος· η ρίζα, όμως, των δικαίων θα μένει ασάλευτη.
- ⁴ Η ενάρετη γυναίκα είναι στεφάνι στον άνδρα της· ενώ αυτή που προξενεί ντροπή, είναι σαν σαπίλα στα κόκαλά του.
- ⁵ Οι συλλογισμοί των δικαίων είναι ευθύτητα· ενώ οι βουλές των ασεβών δόλος.
- ⁶ Τα λόγια των ασεβών ενεδρεύουν αίμα· το στόμα, όμως, των ευθέων θα τους ελευθερώσει.
- ⁷ Οι ασεβείς καταστρέφονται, και δεν υπάρχουν· το σπίτι, όμως, των δικαίων παραμένει.
- ⁸ Ο άνθρωπος εγκωμιάζεται σύμφωνα με τη σύνεσή του· ενώ ο διεστραμμένος στην καρδιά θα είναι σε καταφρόνηση.
- ⁹ Καλύτερος ο άνθρωπος, που δεν τον τιμούν και αρκείται στον εαυτό του, παρά εκείνος που κενοδοξεί και στερείται ψωμί.
- ¹⁰ Ο δίκαιος δείχνει επιμέλεια για τη ζωή τού κτήνους του· ενώ τα σπλάχνα τών ασεβών είναι ανελεήμονα.
- ¹¹ Αυτός που εργάζεται τη γη του, θα χορτάσει ψωμί· ενώ αυτός που ακολουθεί τους ματαιόφρονες, είναι χωρίς μυαλό.
- ¹² Ο ασεβής ζητάει την υπεράσπιση των κακών· η ρίζα, όμως, του δικαίου αναφυτρώνει.
- ¹³ Εξαιτίας αμαρτίας χειλέων ο ασεβής παγιδεύεται· ενώ ο δίκαιος βγαίνει από στενοχώρια.
- ¹⁴ Από τους καρπούς τού στόματός του ο άνθρωπος θα γεμίσει από αγαθά· και η αμοιβή τών χειρών τού ανθρώπου θα επιστρέψει σ' αυτόν.
- ¹⁵ Ο δρόμος τού άφρονα είναι σωστός στα μάτια του· ενώ εκείνος που ακούει συμβουλές είναι σοφός.
- ¹⁶ Ο άφρονas φανερώνει αμέσως την οργή του· ενώ ο φρόνιμος σκεπάζει το όνειδός του.
- ¹⁷ Αυτός που μιλάει αλήθεια, αναγγέλλει το δίκαιο· ενώ ο ψευδομάρτυρας δόλο.

- 18** Ο φλύαρος είναι σαν τραύματα από μάχαιρα· ενώ η γλώσσα των σοφών, είναι γιατρεία.
- 19** Τα χείλη τής αλήθειας θα είναι σταθερά για πάντα· ενώ η αναληθής γλώσσα, μόνον στιγμιαία.
- 20** Δόλος είναι στην καρδιά αυτών που μηχανεύονται κακά· ευφροσύνη, όμως, σ' αυτούς που βουλεύονται ειρήνη.
- 21** Καμιά βλάβη δεν θα συμβεί στον δίκαιο· ενώ οι ασεβείς θα γεμίσουν από κακά.
- 22** Αναληθή χείλη, είναι βδέλυγμα στον Κύριο· ενώ αυτοί που πράττουν την αλήθεια, είναι δεκτοί σ' αυτόν.
- 23** Ο φρόνιμος άνθρωπος σκεπάζει γνώση· ενώ η καρδιά των αφρόνων διακηρύττει μωρία.
- 24** Το χέρι των επιμελών θα εξουσιάζει· ενώ οι οκνηροί θα είναι υποτελείς.
- 25** Η λύπη στην καρδιά του ανθρώπου, την ταπεινώνει· ενώ ο καλός λόγος την ευφραίνει.
- 26** Ο δίκαιος υπερέχει του πλησίον του· ενώ ο δρόμος τών ασεβών τούς πλανάει.
- 27** Ο οκνηρός δεν πετυχαίνει το θήραμά του· ενώ τα υπάρχοντα του επιμελή ανθρώπου είναι πολύτιμα.
- 28** Στον δρόμο τής δικαιοσύνης είναι ζωή· και η πορεία αυτού τού δρόμου δεν φέρνει σε θάνατο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13

- Ο** σοφός γιος δέχεται τη διδασκαλία τού πατέρα του· ενώ ο χλευαστής δεν ακούει έλεγχο.
- 2** Από τους καρπούς τού στόματός του ο άνθρωπος θα φάει αγαθά· ενώ η ψυχή των ανόμων αδικία.
- 3** Αυτός που φυλάττει το στόμα του, διαφυλάττει τη ζωή του· ενώ αυτός που ανοίγει τα χείλη του με προπέτεια, θα χαθεί.
- 4** Η ψυχή τού οκνηρού επιθυμεί, και δεν έχει· ενώ η ψυχή των επιμελών θα χορτάσει.
- 5** Ο δίκαιος μισεί τον αναληθή λόγο· ενώ ο ασεβής γίνεται βρωμερός και χωρίς τιμή.
- 6** Η δικαιοσύνη φυλάττει τον τέλειο στον δρόμο· ενώ η ασέβεια καταστρέφει τον αμαρτωλό.
- 7** Υπάρχει άνθρωπος που κάνει τον πλούσιο, και δεν έχει τίποτε· και άλλος που κάνει τον φτωχό, και έχει πολύ πλούτο.
- 8** Το λύτρο τής ψυχής τού ανθρώπου είναι ο πλούτος του· ενώ ο φτωχός δεν ακούει επίπληξη.
- 9** Το φως των δικαίων είναι λαμπρό· ενώ το λυχνάρι των ασεβών θα σβήσει.
- 10** Μόνον από την υπερηφάνεια προέρχεται η φιλονικία· ενώ η σοφία είναι μαζί μ' εκείνους που δέχονται συμβουλές.
- 11** Τα πλούτη από ματαιότητα θα ελαττωθούν· ενώ αυτός που συνάγει με το χέρι του, θα αυξηθεί.
- 12** Η ελπίδα που αναβάλλεται, ατονεί την καρδιά· ενώ όταν έρχεται το ποθούμενο, είναι δέντρο ζωής.
- 13** Εκείνος που καταφρονεί τον λόγο, θα αφανιστεί· ενώ αυτός που φοβάται την εντολή, αυτός θα ανταμειφθεί.
- 14** Ο νόμος τού σοφού είναι πηγή ζωής, που απομακρύνει από παγίδες θανάτου.
- 15** Η αγαθή σύνεση δίνει χάρη· ενώ ο δρόμος των παρανόμων φέρνει σε όλεθρο.
- 16** Κάθε φρόνιμος ενεργεί με γνώση· ενώ ο άφρονas ξεσκεπάζει μωρία.

- ¹⁷ Ο κακός μηνυτής πέφτει σε δυστυχία· ενώ ο πιστός πρέσβης είναι γιατρεία.
- ¹⁸ Φτώχεια και ντροπή θα υπάρχουν σ' αυτόν που αποβάλλει τη διδασκαλία· ενώ αυτός που φυλάττει τον έλεγχο, θα τιμηθεί.
- ¹⁹ Επιθυμία που εκπληρώθηκε ευφραίνει την ψυχή· στους άφρονες, όμως, είναι βδελυρό να ξεκλίνουν από το κακό.
- ²⁰ Αυτός που περπατάει με σοφούς, θα είναι σοφός· ενώ ο σύντροφος των αφρόνων θα χαθεί.
- ²¹ Κακό παρακολουθεί τους αμαρτωλούς· στους δικαίους, όμως, θα ανταποδοθεί καλό.
- ²² Ο αγαθός αφήνει κληρονομιά στους γιους των γιων· ο πλούτος, όμως, του αμαρτωλού θησαυρίζεται για τον δίκαιο.
- ²³ Το χωράφι των φτωχών δίνει πολλή τροφή· μερικοί, όμως, από έλλειψη κρίσης αφανίζονται.
- ²⁴ Αυτός που λυπάται τη ράβδο του, μισεί τον γιο του· αλλ' αυτός που τον αγαπάει, τον διαπαιδαγωγεί στην κατάλληλη ώρα.
- ²⁵ Ο δίκαιος τρώει μέχρι χορτασμού τής ψυχής του· ενώ η κοιλιά των ασεβών θα στερείται.

ΚΕΦΆΛΑΙΟ 14

- Ο**ι σοφές γυναίκες οικοδομούν το σπίτι τους· ενώ η άφρονη το κατασκάβει με τα χέρια της.
- ² Αυτός που περπατάει στην ευθύτητά του, φοβάται τον Κύριο· ενώ ο στρεβλός στους δρόμους του, τον καταφρονεί.
- ³ Σε στόμα άφρονα είναι η ράβδος τής υπερηφάνειας· τα χείλη των σοφών, όμως, θα τους διαφυλάττουν.
- ⁴ Όπου δεν υπάρχουν βόδια, η αποθήκη είναι αδειανή· ενώ η αφθονία των γεννημάτων προέρχεται από τη δύναμη του βοδιού.
- ⁵ Ο αληθινός μάρτυρας δεν θα ψεύδεται· ενώ ο αναληθής μάρτυρας ξεχύνει ψέματα.
- ⁶ Ο χλευαστής ζητάει σοφία, και δεν βρίσκει· στον συνετό, όμως, η μάθηση είναι εύκολη.
- ⁷ Πήγαινε απέναντι στον άφρονα άνθρωπο, και δεν θα βρεις χείλη σύνεσης.
- ⁸ Η σοφία τού φρόνιμου είναι να γνωρίζει τον δρόμο του· ενώ η μωρία των αφρόνων είναι αποπλάνηση.
- ⁹ Οι άφρονες γελούν στην ανομία· ανάμεσα στους ευθείς, όμως, υπάρχει χάρη.
- ¹⁰ Η καρδιά τού ανθρώπου γνωρίζει την πικρία τής ψυχής του· και ξένος δεν συμμετέχει στη χαρά της.
- ¹¹ Το σπίτι των ασεβών θα αφανιστεί· η σκηνή των δικαίων, όμως, θα ανθίζει.
- ¹² Υπάρχει ένας δρόμος που φαίνεται στον άνθρωπο σωστός, αλλά τα τέλη του φέρνουν σε θάνατο.
- ¹³ Ακόμα και στο γέλιο πονάει η καρδιά· και το τέλος τής χαράς είναι λύπη.
- ¹⁴ Ο διεφθαρμένος στην καρδιά θα γεμίσει από τους δρόμους του· ενώ ο αγαθός άνθρωπος από τους δικούς του.
- ¹⁵ Ο απλός πιστεύει σε κάθε λόγο· ενώ ο φρόνιμος προσέχει στα βήματά του.
- ¹⁶ Ο σοφός φοβάται, και φεύγει από το κακό· ο άφρονας, όμως, προχωρεί και θρασύνεται.
- ¹⁷ Ο οξύθυμος ενεργεί αστόχαστα· και ο κακόβουλος άνθρωπος είναι μισητός.
- ¹⁸ Οι άφρονες κληρονομούν μωρία· ενώ οι φρόνιμοι στεφανώνονται με σύνεση.
- ¹⁹ Οι κακοί υποκλίνονται μπροστά στους αγαθούς, και οι ασεβείς στις πύλες των δικαίων.

- 20** Ο φτωχός μισείται και από τον πλησίον του· ενώ οι φίλοι τού πλουσίου είναι πολλοί.
- 21** Εκείνος που καταφρονεί τον πλησίον του, αμαρτάνει· ενώ αυτός που ελεεί τους φτωχούς, είναι μακάριος.
- 22** Δεν είναι σε πλάνη αυτοί που βουλεύονται το κακό· Όμως, έλεος και αλήθεια θα είναι σ' αυτούς που βουλεύονται το αγαθό.
- 23** Σε κάθε κόπο υπάρχει κέρδος· ενώ η φλυαρία των χειλέων φέρνει μονάχα σε έλλειψη.
- 24** Τα πλούτη τών σοφών είναι σ' αυτούς στεφάνι· ενώ η υπεροχή των αφρόνων μωρία.
- 25** Ο μάρτυρας, που λέει αλήθεια, ελευθερώνει ψυχές· ενώ ο δόλιος ξεχύνει ψέματα.
- 26** Στον φόβο τού Κυρίου υπάρχει ισχυρή ελπίδα· και στα παιδιά του θα υπάρχει καταφύγιο.
- 27** Ο φόβος τού Κυρίου είναι πηγή ζωής, που απομακρύνει από παγίδες θανάτου.
- 28** Στο πλήθος τού λαού είναι η δόξα τού βασιλιά· ενώ, στην έλλειψη του λαού, ο αφανισμός εκείνου που ηγεμονεύει.
- 29** Ο μακρόθυμος έχει μεγάλη φρόνηση· ενώ ο οξύθυμος ανασηκώνει την αφροσύνη του.
- 30** Η καρδιά που υγιαίνει είναι ζωή της σάρκας· ενώ ο φθόνος, σαπίλα στα κόκαλα.
- 31** Αυτός που καταθλίβει τον φτωχό, ονειδίζει τον Δημιουργό του· ενώ αυτός που τον τιμάει, ελεεί τον φτωχό.
- 32** Ο ασεβής ανατρέπεται στην ασέβειά του· ενώ ο δίκαιος και στον θάνατό του έχει ελπίδα.
- 33** Στην καρδιά τού συνετού επαναπαύεται σοφία· ενώ φανερώνεται ανάμεσα στους άφρονες.
- 34** Η δικαιοσύνη υψώνει έθνος· ενώ η αμαρτία είναι όνειδος λαών.
- 35** Η εύνοια του βασιλιά είναι προς έναν φρόνιμο δούλο· ενώ ο θυμός του προς εκείνον που προξενεί ντροπή.

ΚΕΦΆΛΑΙΟ 15

Η γλυκιά απόκριση καταπραΰνει θυμό· αλλ' ο λυπηρός λόγος διεγείρει οργή.

- 2** Η γλώσσα των σοφών καλλωπίζει τη γνώση· το στόμα, όμως, των αφρόνων εκβάλλει μωρία.
- 3** Τα μάτια τού Κυρίου είναι σε κάθε τόπο, παρατηρώντας κακούς και αγαθούς.
- 4** Η γλώσσα που θεραπεύει είναι δέντρο ζωής· όμως, η διεστραμμένη είναι σύντριψη στο πνεύμα.
- 5** Ο άφρονας καταφρονεί τη διδασκαλία τού πατέρα του· ενώ αυτός που φυλάττει τον έλεγχο, είναι φρόνιμος.
- 6** Στο σπίτι τού δικαίου υπάρχει πολύς θησαυρός· ενώ στο εισόδημα του ασεβή υπάρχει διασκορπισμός.
- 7** Τα χείλη των σοφών μεταδίδουν γνώση· η καρδιά, όμως, των αφρόνων δεν είναι έτσι.
- 8** Η θυσία των ασεβών είναι βδέλυγμα στον Κύριο· η δέηση, όμως, των ευθέων, είναι σ' αυτόν ευπρόσδεκτη.
- 9** Είναι βδέλυγμα στον Κύριο ο δρόμος τού ασεβή· αγαπάει, όμως, αυτόν που κυνηγάει τη δικαιοσύνη.
- 10** Η διδασκαλία είναι δυσάρεστη σ' αυτόν που εγκαταλείπει τον δρόμο· αυτός που μισεί τον έλεγχο, θα πεθάνει.
- 11** Ο άδης και η απώλεια είναι μπροστά στον Κύριο· πόσο μάλλον οι καρδιές των γιων των

ανθρώπων;

12 Ο χλευαστής δεν αγαπάει αυτόν που τον ελέγχει ούτε θα πάει στους σοφούς.

13 Η καρδιά που ευφραίνεται, φαιδρύνει το πρόσωπο· όμως, από τη λύπη τής καρδιάς καταθλίβεται το πνεύμα.

14 Η καρδιά τού συνετού ζητάει γνώση· ενώ το στόμα των αφρόνων βόσκει μωρία.

15 Όλες οι ημέρες τού θλιμμένου είναι κακές· ενώ εκείνος που ευφραίνεται στην καρδιά, έχει παντοτινή ευωχία.

16 Καλύτερα το λίγο με φόβο Κυρίου, παρά πολλοί θησαυροί και ταραχή μέσα σ' αυτούς.

17 Καλύτερα φιλοξενία με λάχανα, αλλά με αγάπη, παρά σιτευτό μοσχάρι με μίσος.

18 Ο οξύθυμος άνθρωπος διεγείρει μάχες· ενώ ο μακρόθυμος σταματάει φιλονικίες.

19 Ο δρόμος τού σκληρού είναι σαν φραγμένος από αγκάθια· ο δρόμος, όμως, των ευθέων είναι εξομαλισμένος.

20 Γιος σοφός ευφραίνει πατέρα· ενώ ο μωρός άνθρωπος καταφρονεί τη μητέρα του.

21 Η μωρία είναι χαρά στον άμυαλο· ενώ ο συνετός άνθρωπος περπατάει σωστά.

22 Όπου δεν υπάρχει συμβούλιο, οι σκοποί ματαιώνονται· μέσα στο πλήθος, όμως, των συμβούλων στερεώνονται.

23 Χαρά στον άνθρωπο για την απόκριση του στόματός του, και ένας λόγος στην ώρα του, πόσο καλός είναι!

24 Ο δρόμος τής ζωής στον συνετό είναι προς τα άνω, για να ξεκλίνει από τον άδη κάτω.

25 Ο Κύριος καταστρέφει το σπίτι των υπερήφανων· στερεώνει δε το όριο της χήρας.

26 Οι λογισμοί τού πονηρού είναι βδέλυγμα στον Κύριο· ενώ τα λόγια των καθαρών είναι ευάρεστα.

27 Ο δωρολήπτης ταραάζει το σπίτι του· όποιος, όμως, μισεί τα δώρα θα ζήσει.

28 Η καρδιά τού δικαίου προμελετάει για να απαντήσει· ενώ το στόμα των ασεβών βγάζει προς τα έξω κακά.

29 Ο Κύριος είναι μακριά από τους ασεβείς· εισακούει, όμως, τη δέηση των δικαίων.

30 Το φως των ματιών ευφραίνει την καρδιά· και η καλή φήμη παχαίνει τα κόκαλα.

31 Το αυτί, που ακούει τον έλεγχο της ζωής, διαμένει ανάμεσα στους σοφούς.

32 Όποιος απωθεί τη διδασκαλία, αποστρέφεται την ψυχή του· όποιος, όμως, ακούει τον έλεγχο, αποκτάει σύνεση.

33 Ο φόβος τού Κυρίου είναι διδασκαλία σοφίας· και η ταπείνωση προπορεύεται της δόξας.

ΚΕΦΆΛΑΙΟ 16

Οι προπαρασκευές τής καρδιάς είναι του ανθρώπου· από τον Κύριο, όμως, είναι η απόκριση της γλώσσας.

2 Όλοι οι δρόμοι τού ανθρώπου φαίνονται στα μάτια του σωστοί· όμως, ο Κύριος σταθμίζει τα πνεύματα.

3 Αφιέρωνε τα έργα σου στον Κύριο, και οι βουλές σου θα στερεωθούν.

4 Ο Κύριος τα έκανε όλα για τον εαυτό του, ακόμα και τον ασεβή για την κακή ημέρα.

5 Κάθε υπερήφανος στην καρδιά είναι βδέλυγμα στον Κύριο· και χέρι με χέρι αν ενώνεται, δεν θα μένει ατιμώρητο.

6 Με χάρη και αλήθεια καθαρίζεται η ανομία· και με τον φόβο τού Κυρίου οι άνθρωποι ξεκλίνουν από το κακό.

- ⁷ Όταν ο Κύριος αρέσκεται στους δρόμους τού ανθρώπου, και τους εχθρούς του ειρηνεύει μαζί του.
- ⁸ Καλύτερο το λίγο με δικαιοσύνη, παρά μεγάλα εισοδήματα με αδικία.
- ⁹ Η καρδιά τού ανθρώπου σχεδιάζει τον δρόμο του· όμως, ο Κύριος κατευθύνει τα βήματά του.
- ¹⁰ Στα χείλη τού βασιλιά υπάρχει χρησμός· το στόμα του δεν σφάλλει στην κρίση.
- ¹¹ Η δίκαιη στάθμη και η πλάστιγγα είναι του Κυρίου· όλα τα ζύγια στο σακί είναι δικό του έργο.
- ¹² Στους βασιλιάδες είναι βδέλυγμα να πράττουν ανομία· επειδή, ο θρόνος στερεώνεται με τη δικαιοσύνη.
- ¹³ Τα δίκαια χείλη είναι ευπρόσδεκτα στους βασιλιάδες, και αγαπούν εκείνον που μιλάει σωστά.
- ¹⁴ Ο θυμός τού βασιλιά είναι αγγελιαφόρος θανάτου· όμως, ο σοφός άνθρωπος τον καταπραΰνει.
- ¹⁵ Στο φως τού προσώπου τού βασιλιά είναι ζωή· και η εύνοιά του είναι σαν σύννεφο όψιμης βροχής.
- ¹⁶ Πόσο καλύτερη είναι η απόκτηση της σοφίας, παρά το χρυσάφι! Και προτιμότερη η απόκτηση της σύνεσης, παρά το ασήμι!
- ¹⁷ Ο δρόμος των ευθέων είναι να ξεκλίνουν από κακό· όποιος φυλάττει τον δρόμο του, διατηρεί την ψυχή του.
- ¹⁸ Η υπερηφάνεια προηγείται τού ολέθρου, και η υψηλοφροσύνη τού πνεύματος προηγείται της πτώσης.
- ¹⁹ Καλύτερο να είναι κάποιος ταπεινόφρονας μαζί με τους ταπεινούς, παρά να μοιράζει λάφυρα μαζί με τους υπερήφανους.
- ²⁰ Ο συνετός στα πράγματα, θα βρει καλό· κι αυτός που ελπίζει στον Κύριο, είναι μακάριος.
- ²¹ Ο σοφός στην καρδιά θα ονομάζεται φρόνιμος· και η γλυκύτητα των χειλέων προσθέτει μάθηση.
- ²² Η σύνεση είναι πηγή ζωής σ' αυτόν που την έχει· ενώ η παιδεία των αφρόνων είναι μωρία.
- ²³ Η καρδιά τού σοφού συνετίζει το στόμα του, και προσθέτει μάθηση στα χείλη του.
- ²⁴ Κηρήθρα από μέλι είναι τα ευάρεστα λόγια· γλυκύτητα στην ψυχή, και γιατρεία στα κόκαλα.
- ²⁵ Υπάρχει δρόμος, που φαίνεται στον άνθρωπο σωστός, αλλά τα τέλη του είναι δρόμοι θανάτου.
- ²⁶ Ο εργαζόμενος εργάζεται για τον εαυτό του· επειδή, τον εξαναγκάζει το στόμα του.
- ²⁷ Ο αχρείος άνθρωπος σκάβει κακό· και στα χείλη του είναι σαν φωτιά που καίει.
- ²⁸ Ο διεστραμμένος άνθρωπος σπέρνει ολόγυρα φιλονικίες· και ο ψιθυριστής διαχωρίζει τους στενότερους φίλους.
- ²⁹ Ο βίαιος άνθρωπος αποπλανάει τον πλησίον του, και τον φέρνει σε όχι καλό δρόμο.
- ³⁰ Αυτός που κλείνει τα μάτια του, μηχανεύεται διεστραμμένα· αυτός που δαγκώνει τα χείλη του, εκτελεί το κακό.
- ³¹ Η πολιά είναι στεφάνι δόξας, όταν βρίσκεται στον δρόμο τής δικαιοσύνης.

³² Καλύτερος ο μακρόθυμος παρά ο δυνατός· κι αυτός που εξουσιάζει το πνεύμα του, παρά αυτός που εκπορθεί μια πόλη.

³³ Ο κλήρος ρίχνεται στην κάλπη· όλη η κρίση του, όμως, είναι από τον Κύριο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 17

Καλύτερα ξερό ψωμί, και ειρήνη μαζί του, παρά σπίτι γεμάτο εδέσματα με φιλονικία.

² Ο φρόνιμος υπηρέτης θα εξουσιάζει επάνω σε έναν γιο ντροπής, και θα συμμοιραστεί την κληρονομιά ανάμεσα σε αδελφούς.

³ Το χωνευτήριο δοκιμάζει το ασήμι, και το καμίνι το χρυσάφι, ο Κύριος, όμως, τις καρδιές.

⁴ Ο κακοποιός υπακούει στα άνομα χείλη· ο ψεύτης δίνει ακρόαση στην κακή γλώσσα.

⁵ Όποιος περιγελάει τον φτωχό, κοροϊδεύει τον Δημιουργό του· όποιος χαίρεται σε συμφορές, δεν θα μείνει ατιμώρητος.

⁶ Το στεφάνι των γερόντων είναι τα παιδιά τών παιδιών· και η δόξα τών παιδιών οι πατέρες τους.

⁷ Χείλη υπεροχής δεν αρμόζουν στον άφρονα· πολύ λιγότερο, χείλη ψεύδους στον άρχοντα.

⁸ Το δώρο είναι σαν πολύτιμη πέτρα στα μάτια τού δωροδοκούμενου· όπου αυτό εμφανιστεί, κατορθώνει.

⁹ Όποιος κρύβει παράβαση, ζητάει φιλία· όποιος, όμως, ξαναλέει το πράγμα, χωρίζει τους στενότερους φίλους.

¹⁰ Περισσότερο τύπτει ο έλεγχος τον φρόνιμο, παρά εκατό μαστιγώματα τον άφρονα.

¹¹ Ο κακός ζητάει μονάχα στάσεις· γι' αυτό, ένας σκληρός άγγελος θα σταλεί εναντίον του.

¹² Ας συναντήσει τον άνθρωπο αρκούδα, που στερήθηκε τα παιδιά της, και όχι άφρονας στη μωρία του.

¹³ Όποιος ανταποδίδει κακό αντί για καλό, κακό δεν θα αναχωρήσει από το σπίτι του.

¹⁴ Όποιος αρχίζει φιλονικία, είναι σαν εκείνον που ανοίγει ένα φράγμα με νερά· γι' αυτό, σταμάτα από τη φιλονικία πριν ανάψει.

¹⁵ Εκείνος που δικαιώνει τον ασεβή, κι εκείνος που καταδικάζει τον δίκαιο, και οι δύο είναι βδέλυγμα στον Κύριο.

¹⁶ Τι χρησιμεύουν τα χρήματα στο χέρι τού άφρονα, για να αγοράσει σοφία, αφού δεν έχει γνώση;

¹⁷ Σε κάθε καιρό αγαπάει ο φίλος, και ο αδελφός γεννιέται για καιρό ανάγκης.

¹⁸ Άνθρωπος χωρίς μυαλό δίνει το χέρι, και εγγυάται για τον φίλο του.

¹⁹ Εκείνος που αγαπάει φιλονικίες, αγαπάει αμαρτήματα· κι εκείνος που υπερυψώνει την πύλη του, ζητάει όλεθρο.

²⁰ Ο στρεβλός στην καρδιά δεν βρίσκει καλό· και ο διεστραμμένος στη γλώσσα του πέφτει σε συμφορά.

²¹ Όποιος γεννάει άφρονα, τον γεννάει για λύπη του· και ο πατέρας τού ανόητου δεν απολαμβάνει χαρά.

²² Η καρδιά που ευφραίνεται, δίνει ευεξία σαν γιατρικό· ενώ το πνεύμα τού καταθλιμμένου ξεραίνει τα κόκαλα.

²³ Ο ασεβής δέχεται δώρο από τον κόρφο, για να διαστρέψει τους δρόμους τής κρίσης.

²⁴ Επάνω στο πρόσωπο του συνετού είναι σοφία· αλλά τα μάτια τού άφρονα βλέπουν στα άκρα τής γης.

- ²⁵ Ο άφρονas γιος είναι βαρυθυμία στον πατέρα του, και πικρία σ' αυτή που τον γέννησε.
- ²⁶ Δεν είναι ποτέ καλό να επιβάλλεται ποινή στον δίκαιο, να επιβουλεύεται κάποιος τους άρχοντες για την ευθύτητά τους.
- ²⁷ Εκείνος που κρατάει τα λόγια του είναι γνωστικός· ο μακρόθυμος άνθρωπος είναι φρόνιμος.
- ²⁸ Και ο ίδιος ο άφρονas, όταν σωπαίνει, θεωρείται σοφός· κι εκείνος που κλείνει τα χείλη του, θεωρείται συνετός.

ΚΕΦΆΛΑΙΟ 18

- Ο** ιδιογνώμονas ζητάει σύμφωνα με την επιθυμία του, και εναντιώνεται σε κάθε τι που είναι ορθό.
- ² Ο άφρονas δεν ευχαρισιτείται στη σύνεση, αλλά σε ό,τι φαντάζεται η καρδιά του.
- ³ Όταν έρχεται ο ασεβής, έρχεται και η καταφρόνηση, και μαζί με το όνειδος, η ατιμία.
- ⁴ Τα λόγια τού στόματος του ανθρώπου είναι βαθιά νερά· και η πηγή τής σοφίας χείμαρρος που αναπηδάει.
- ⁵ Δεν είναι καλό να προσωποληπτεί κάποιος απέναντι στον ασεβή, για να ανατρέψει το δίκιο στην κρίση.
- ⁶ Τα χείλη τού άφρονα μπαίνουν σε φιλονικίες, και το στόμα του προσκαλεί για ραπίσματα.
- ⁷ Το στόμα τού άφρονα είναι ο αφανισμός του, και τα χείλη του παγίδα στην ψυχή του.
- ⁸ Τα λόγια τού ψιθυριστή καταπίνονται ευχάριστα, και κατεβαίνουν μέχρι τα ενδόμυχα της κοιλιάς.
- ⁹ Ο σκνηρός στο έργο του είναι σίγουρα αδελφός τού ασώτου.
- ¹⁰ Το όνομα του Κυρίου είναι πύργος οχυρωμένος· ο δίκαιος, καταφεύγοντας σ' αυτόν, είναι σε ασφάλεια.
- ¹¹ Τα αγαθά τού πλουσίου είναι η οχυρωμένη πόλη του, και τα φαντάζεται σαν ένα ψηλό τείχος.
- ¹² Πριν από τον αφανισμό υψώνεται η καρδιά τού ανθρώπου· και η ταπείνωση προπορεύεται της δόξας.
- ¹³ Το να απαντάει κάποιος πριν ακούσει, είναι σ' αυτόν αφροσύνη και όνειδος.
- ¹⁴ Το πνεύμα τού ανθρώπου θα υποστηρίξει την αδυναμία του· αλλά, το καταθλιμμένο πνεύμα ποιος μπορεί να υποφέρει;
- ¹⁵ Η καρδιά εκείνου που έχει φρόνηση αποκτάει σύνεση· και το αυτί των σοφών ζητάει γνώση.
- ¹⁶ Το δώρο τού ανθρώπου ανοίγει σ' αυτόν τόπο, και τον φέρνει μπροστά στους μεγάλους.
- ¹⁷ Εκείνος που πρωτολογεί στην κρίση του, φαίνεται δίκαιος· όμως, έρχεται ο αντίδικός του και τον ανασκευάζει.
- ¹⁸ Ο κλήρος σταματάει τις αντιλογίες, και αποφασίζει ανάμεσα στους δυνατούς.
- ¹⁹ Αδελφός που διχοστάτησε υποτάσσεται δυσκολότερα, παρά μια οχυρωμένη πόλη· και οι διαφορές τους είναι σαν μοχλοί ενός φρουρίου.
- ²⁰ Από τους καρπούς τού στόματος του ανθρώπου θα χορτάσει η κοιλιά του· από το προϊόν των χειλέων του θα γεμίσει.
- ²¹ Θάνατος και ζωή είναι στο χέρι τής γλώσσας· και εκείνοι που την αγαπούν, θα φάνε από τους καρπούς της.
- ²² Όποιος βρήκε γυναίκα, βρήκε αγαθό, και απόλαυσε χάρη από τον Κύριο.

²³ Ο πέννητας μιλάει με ικεσίες· ο πλούσιος, όμως, απαντάει με σκληρότητα.

²⁴ Ο άνθρωπος που έχει φίλους, πρέπει να συμπεριφέρεται φιλικά· και υπάρχει φίλος στενότερος από αδελφό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 19

Καλύτερος ο φτωχός, που περπατάει στην ακεραιότητά του, παρά ο πλούσιος που είναι διεστραμμένος στα χείλη του, και είναι άφρονας.

² Ψυχή χωρίς γνώση σίγουρα δεν είναι καλό· και όποιος σπεύδει με τα πόδια, σκοντάφτει.

³ Η αφροσύνη του ανθρώπου διαστρέφει τον δρόμο του· και η καρδιά του αγανακτεί ενάντια στον Κύριο.

⁴ Ο πλούτος προσθέτει πολλούς φίλους· ενώ ο φτωχός εγκαταλείπεται από τον φίλο του.

⁵ Ο ψευδομάρτυρας δεν θα μείνει ατιμώρητος· κι εκείνος που μιλάει ψέματα, δεν θα ξεφύγει.

⁶ Πολλοί κολακεύουν το πρόσωπο του άρχοντα· και καθένας είναι φίλος τού ανθρώπου που δίνει.

⁷ Τον φτωχό τον μισούν όλοι οι αδελφοί του· πόσο μάλλον θα τον αποφύγουν οι φίλοι του; Αυτός ακολουθεί φωνάζοντας· εκείνοι, όμως, δεν απαντούν.

⁸ Όποιος αποκτά σοφία, αγαπάει την ψυχή του· όποιος φυλάττει φρόνηση, θα βρει καλό.

⁹ Ο ψευδομάρτυρας δεν θα μείνει ατιμώρητος· κι αυτός που λέει ψέματα, θα απολεστεί.

¹⁰ Η απόλαυση δεν αρμόζει σε άφρονα· πολύ λιγότερο σε δούλο, να εξουσιάζει επάνω σε άρχοντες.

¹¹ Η φρόνηση του ανθρώπου συστέλλει τον θυμό του· και είναι δόξα του να παραβλέπει την παράβαση.

¹² Η οργή τού βασιλιά είναι σαν βρυχηθμός λιονταριού· ενώ η εύνοιά του, σαν δρόσος επάνω στο χορτάρι.

¹³ Ο άφρονας γιος είναι όλεθρος στον πατέρα του· και οι φιλονικίες τής γυναίκας είναι ασταμάτητο στάξιμο.

¹⁴ Σπίτι και πλούτη κληρονομούνται από τους πατέρες· όμως, η γυναίκα που έχει φρόνηση δίνεται από τον Κύριο.

¹⁵ Η σκνηρία ρίχνει σε βαθύ ύπνο· και η άεργη ψυχή θα πεινάει.

¹⁶ Εκείνος που φυλάττει την εντολή, φυλάττει την ψυχή του· ενώ εκείνος που καταφρονεί τούς δρόμους του, θα απολεσθεί.

¹⁷ Εκείνος που ελεεί τον φτωχό, δανείζει στον Κύριο· και θα του γίνει η ανταπόδοσή του.

¹⁸ Να διαπαιδαγωγείς τον γιο σου όσο υπάρχει ελπίδα· αλλά, μη διεγείρεις διατην ψυχή σου, ώστε να τον θανατώσεις.

¹⁹ Ο οργίλος θα πάρει ποινή· επειδή, και αν τον ελευθερώσεις, πάλι θα κάνει το ίδιο.

²⁰ Να ακούς συμβουλή και να δέχεσαι διδασκαλία, για να γίνεις σοφός στα τελευταία σου.

²¹ Πολλοί λογισμοί υπάρχουν μέσα στην καρδιά τού ανθρώπου· όμως, η βουλή τού Κυρίου, εκείνη θα μένει.

²² Τιμή τού ανθρώπου είναι η αγαθότητά του· και καλύτερος είναι ο φτωχός παρά ο ψεύτης.

²³ Ο φόβος τού Κυρίου φέρνει ζωή, κι εκείνος που τον φοβάται, θα πλαγιάζει χορτάτος· δεν θα συναντήσει κακό.

²⁴ Ο σκνηρός βουτάει το χέρι του στην πιατέλα, και δεν θέλει ούτε στο στόμα του να το

γυρίσει.

25 Αν μαστιγώσεις τον χλευαστή, ο απλός θα γίνει προσεκτικός· και αν ελέγξεις αυτόν που έχει φρόνηση, θα εννοήσει γνώση.

26 Όποιος ατιμάζει τον πατέρα, και απωθεί τη μητέρα, είναι γιος που προξενεί ντροπή και όνειδος.

27 Γιε μου, σταμάτα να ακούς διδασκαλία, που παρεκτρέπει από τα λόγια της γνώσης.

28 Ο ασεβής μάρτυρας χλευάζει το δίκαιο· και το στόμα των ασεβών καταπίνει ανομία.

29 Κρίσεις ετοιμάζονται για τους χλευαστές, και ραβδισμοί για τη ράχη των αφρόνων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 20

Το κρασί γεννάει χλευασμό, και τα σίκερα είναι στασιαστικά· και όποιος δελεάζεται απ' αυτά, δεν έχει φρόνηση.

2 Η απειλή του βασιλιά είναι βρυχηθμός λιονταριού· όποιος τον παροξύνει, αμαρτάνει στην ίδια του τη ζωή.

3 Τιμή είναι στον άνθρωπο να σταματάει από τη φιλονικία· κάθε άφρονας, όμως, μπλέκεται σ' αυτή.

4 Ο σκνηρός δεν θέλει να αροτριάζει εξαιτίας του χειμώνα· γι' αυτό, θα ζητάει μέσα στο καλοκαίρι και δεν θα παίρνει.

5 Η βουλή μέσα στην καρδιά του ανθρώπου είναι σαν τα βαθιά νερά· ο συνετός άνθρωπος, όμως, θα την ανασύρει.

6 Πολλοί άνθρωποι κηρύττουν κάθε ένας την καλοκαγαθία του· αλλά ποιος θα βρει άνθρωπο πιστό;

7 Ο δίκαιος περπατάει στην ακεραιότητά του· και τα παιδιά του είναι μακάρια ύστερα απ' αυτόν.

8 Βασιλιάς που κάθεται επάνω σε θρόνο κρίσης, διασκεδάζει κάθε κακό με τα μάτια του.

9 Ποιος μπορεί να πει: Καθάρισα την καρδιά μου, είμαι καθαρός από τις αμαρτίες μου;

10 Ζύγια διαφορετικά, μέτρα διαφορετικά, και τα δύο είναι βδέλυγμα στον Κύριο.

11 Κι αυτό το παιδί γνωρίζεται από τις πράξεις του, αν τα έργα του είναι καθαρά, και αν ευθέα.

12 Το αυτί ακούει, και το μάτι βλέπει· ο Κύριος, όμως, έκανε και τα δύο.

13 Μη αγαπάς τον ύπνο, για να μη έρθεις σε φτώχεια· άνοιξε τα μάτια σου, και θα χορτάσεις ψωμί.

14 Κακό, κακό, λέει ο αγοραστής· όταν, όμως, αναχωρήσει, τότε καυχάται.

15 Υπάρχει χρυσάφι, και πλήθος από μαργαριτάρια· τα χείλη, όμως, της γνώσης είναι πολύτιμο κειμήλιο.

16 Πάρε το ιμάτιο εκείνου που εγγυάται για ξένον· και πάρε ενέχυρο απ' αυτόν που εγγυάται για ξένα πράγματα.

17 Το ψωμί τού ψέματος είναι γλυκό στον άνθρωπο· ύστερα, όμως, το στόμα του θα γεμίσει από χαλίκια.

18 Οι σκοποί στερεώνονται με τη συμβουλή· και ύστερα από καλή σκέψη κάνει πόλεμο.

19 Ο σπερμολόγος, καθώς γυρίζει ολόγυρα, αποκαλύπτει τα μυστικά· γι' αυτό, μη σμίγεις μ' εκείνον που πλαταίνει τα χείλη του.

20 Το λυχνάρι εκείνου που κακολογεί τον πατέρα του ή τη μητέρα του, θα σβήσει σε βαθύ σκοτάδι.

- 21** Κληρονομιά, που αποκτήθηκε γρήγορα στην αρχή, στο τέλος δεν ευλογείται.
- 22** Μη πεις: Θα ανταποδώσω κακό· περίμενε τον Κύριο, και θα σε σώσει.
- 23** Ζύγια διαφορετικά είναι βδέλυγμα στον Κύριο· και η δόλια πλάστιγγα δεν είναι καλό.
- 24** Τα βήματα του ανθρώπου κατευθύνονται από τον Κύριο· πώς, λοιπόν, ο άνθρωπος θα γνωρίσει τον δικό του δρόμο;
- 25** Παγίδα είναι στον άνθρωπο, να μιλάει με προπέτεια για ιερά πράγματα, και ύστερα από τις ευχές να σκέφτεται.
- 26** Ο σοφός βασιλιάς διαχωρίζει τούς ασεβείς, και στρέφει επάνω τους τον τροχό.
- 27** Λύχνος τού Κυρίου είναι το πνεύμα τού ανθρώπου, το οποίο διερευνά όλα τα ενδόμυχα της καρδιάς.
- 28** Έλεος και αλήθεια διαφυλάττουν τον βασιλιά· και ο θρόνος του υποστηρίζεται από το έλεος.
- 29** Καύχημα των νέων είναι η δύναμή τους· και δόξα των γερόντων η πολιά.
- 30** Τα μελανίσματα των πληγών λευκαίνουν τον κακό· και τα χτυπήματα, τα ενδόμυχα της καρδιάς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 21

Η καρδιά τού βασιλιά είναι στο χέρι τού Κυρίου σαν ρεύματα νερών· όπου θέλει, τη στρέφει.

- 2** Όλοι οι δρόμοι τού ανθρώπου φαίνονται σωστοί στα μάτια του· όμως, ο Κύριος σταθμίζει τις καρδιές.
- 3** Το να κάνει κάποιος δικαιοσύνη και κρίση, είναι στον Κύριο αρεστότερο παρά θυσία.
- 4** Το υπεροπτικό βλέμμα και η αλαζονική καρδιά, το λυχνάρι των ασεβών, είναι αμαρτία.
- 5** Οι λογισμοί τού επιμελή οδηγούν σίγουρα σε αφθονία· του κάθε προπέτη, όμως, σίγουρα σε έλλειψη.
- 6** Το να αποκτάει κάποιος θησαυρούς με αναληθή γλώσσα είναι άστατη ματαιότητα εκείνων που ζητούν θάνατο.
- 7** Οι αρπαγές των ασεβών θα τους εξολοθρεύσουν· επειδή αρνούνται να πράττουν το δίκιο.
- 8** Ο δρόμος τού διεφθαρμένου ανθρώπου είναι στρεβλός· το έργο τού καθαρού, όμως, είναι ευθύ.
- 9** Καλύτερα να κατοικεί κανείς σε μια γωνιά δωματίου, παρά σε ένα ευρύχωρο σπίτι με γυναίκα φιλόνηκη.
- 10** Η ψυχή τού ασεβή επιθυμεί κακό· ο πλησίον του δεν βρίσκει χάρη στα μάτια του.
- 11** Όταν ο χλευαστής τιμωρείται, ο απλός γίνεται σοφότερος· και ο σοφός καθώς διδάσκεται παίρνει γνώση.
- 12** Ο δίκαιος συλλογίζεται το σπίτι τού ασεβή, όταν οι ασεβείς καταγκρεμίζονται στην κακία τους.
- 13** Όποιος κλείνει τα αυτιά του στην κραυγή τού φτωχού, θα φωνάξει κι αυτός, και δεν θα εισακουστεί.
- 14** Ένα κρυφό δώρο καταπραΰνει θυμό· και ένα χάρισμα, όταν το βάλεις στον κόρφο, μια δυνατή οργή.
- 15** Χαρά είναι στον δίκαιο να κάνει κρίση· όλεθρος, όμως, στους εργάτες της ανομίας.
- 16** Άνθρωπος που αποπλανιέται από τον δρόμο τής σύνεσης, θα κατασκηνώσει στη

σύναξη των θανατωμένων.

17 Εκείνος που αγαπάει την ευθυμία θα γίνει πένητας· εκείνος που αγαπάει κρασί και αρώματα δεν θα πλουτίσει.

18 Ο ασεβής θα είναι αντίλυτρο για τον δίκαιο, και ο παραβάτης για τους ευθείς.

19 Καλύτερα να κατοικεί κανείς σε μια έρημη γη, παρά με γυναίκα φιλόνηκη και οξύθυμη.

20 Πολύτιμος θησαυρός και μύρα βρίσκονται στο σπίτι τού σοφού· ενώ ο άφρονas άνθρωπος τα κατασπαταλάει.

21 Αυτός που κυνηγάει δικαιοσύνη και έλεος, θα βρει ζωή, δικαιοσύνη, και δόξα.

22 Ο σοφός εκπορθεί την πόλη των δυνατών, και καταβάλλει το οχύρωμα του θάρρους της.

23 Όποιος φυλάττει το στόμα του και τη γλώσσα του, φυλάττει την ψυχή του από στενοχώριες.

24 Υπερήφανος και αλαζονικός χλευαστής αποκαλείται, όποιος ενεργεί με θυμό αλαζονείας.

25 Οι επιθυμίες τού σκνηρού τον θανατώνουν· επειδή, τα χέρια του δεν θέλουν να εργάζονται.

26 όλη την ημέρα επιθυμεί· ενώ ο δίκαιος δίνει και δεν λυπάται.

27 Η θυσία των ασεβών είναι βδέλυγμα· πολύ περισσότερο όταν τη φέρνουν μπροστά με πονηρία.

28 Ο ψευδομάρτυρας θα απολεστεί· ενώ, ο άνθρωπος που υπακούει, θα μιλάει πάντοτε.

29 Ο ασεβής άνθρωπος σκληραίνει το πρόσωπό του· ο ευθύς, όμως, κατευθύνει τους δρόμους του.

30 Δεν είναι σοφία ούτε σύνεση ούτε βουλή, ενάντια στον Κύριο.

31 Το άλογο ετοιμάζεται για την ημέρα της μάχης· η σωτηρία, όμως, είναι από τον Κύριο.

ΚΕΦΆΛΑΙΟ 22

Προτιμότερο είναι ένα καλό όνομα παρά μεγάλα πλούτη, αγαθή χάρη παρά ασήμι και χρυσάφι.

2 Πλούσιος και φτωχός συναντιούνται· ο Κύριος είναι ο Δημιουργός και των δυο τους.

3 Αυτός που έχει φρόνηση, προβλέπει το κακό, και κρύβεται· οι άφρονες, όμως, προχωρούν και τιμωρούνται.

4 Η αμοιβή τής ταπεινώσης, και του φόβου τού Κυρίου, είναι πλούτος, και δόξα, και ζωή.

5 Τριβόλια και παγίδες είναι στον δρόμο τού στρεβλού· όποιος φυλάττει την ψυχή του, θα είναι μακριά απ' αυτούς.

6 Δίδαξε το παιδί στην αρχή τού δρόμου του· και δεν θα απομακρυνθεί απ' αυτόν ούτε όταν γεράσει.

7 Ο πλούσιος εξουσιάζει τους φτωχούς· κι αυτός που δανείζεται, είναι δούλος τού δανειστή.

8 Αυτός που σπέρνει ανομία, θα θερίσει συμφορές· και η ράβδος τής οργής του θα εκλείψει.

9 Εκείνος που έχει αγαθό βλέμμα, θα ευλογηθεί· επειδή, από το ψωμί του δίνει στον φτωχό.

10 Διώξε τον χλευαστή, και μαζί του θα βγει και η φιλονικία, αλλά και η έριδα και η ύβρη θα παύσουν.

- 11** Όποιος αγαπάει την καθαρότητα της καρδιάς, για τη χάρη των χειλέων του, ο βασιλιάς θα είναι φίλος του.
- 12** Τα μάτια τού Κυρίου περιφρουρούν τη γνώση· ανατρέπει μάλιστα τις υποθέσεις τού παρανόμου.
- 13** Ο οκνηρός λέει: Λιοντάρι είναι έξω· στο μέσον των πλατειών θα φονευθώ.
- 14** Το στόμα ξένης γυναίκας είναι λάκκος βαθύς· αυτός που μισείται από τον Κύριο, θα πέσει μέσα σ' αυτόν.
- 15** Η ανοησία είναι συνδεδεμένη με την καρδιά τού παιδιού· η ράβδος τής παιδείας θα την αποχωρίσει απ' αυτό.
- 16** Όποιος καταθλίβει τον φτωχό για να αυξήσει τα πλούτη του, και όποιος δίνει στον πλούσιο, θάρθει σίγουρα σε έλλειψη.
- 17** ΣΤΡΕΨΕ το αυτί σου, και άκου τα λόγια των σοφών, και προσκόλλησε την καρδιά σου στη γνώση μου.
- 18** Επειδή, είναι τερπνά, αν τα φυλάττεις στην καρδιά σου· και θα συναρμόζονται μαζί επάνω στα χείλη σου.
- 19** Για να είναι το θάρρος σου στον Κύριο, σου τα δίδαξα αυτή την ημέρα, μάλιστα σε σένα.
- 20** Δεν έγραψα σε σένα πολλές φορές με συμβουλές και γνώσεις,
- 21** για να σε κάνω να γνωρίσεις τη βεβαιότητα των λόγων τής αλήθειας, ώστε να απαντάς με λόγια αλήθειας σ' εκείνους που σε στέλνουν;
- 22** Μη γυμνώνεις τον φτωχό, επειδή είναι φτωχός· ούτε να καταθλίβεις στην πύλη αυτόν που δυστυχεί·
- 23** επειδή, ο Κύριος θα εκδικάσει τη δίκη τους· και θα γυμνώσει την ψυχή εκείνων που τους γύμνωσαν.
- 24** Μη κάνεις φιλία με οξύθυμο άνθρωπο· και με οργίλον άνθρωπο να μη περπατάς·
- 25** μήπως και μάθεις τους δρόμους του, και πάρεις παγίδα στην ψυχή σου.
- 26** Μη είσαι από εκείνους που δίνουν το χέρι, από εκείνους που εγγυώνται για χρέη.
- 27** Αν δεν έχεις από πού να πληρώσεις, γιατί να πάρουν το κρεβάτι σου από κάτω σου;
- 28** Μη μετακινείς αρχαία όρια, που έβαλαν οι πατέρες σου.
- 29** Είδες άνθρωπο επιτήδειον στα έργα του; Αυτός θα παρασταθεί μπροστά σε βασιλιάδες· δεν θα παρασταθεί μπροστά σε μηδαιμούς.

ΚΕΦΆΛΑΙΟ 23

- Ο**ταν καθήσεις να φας μαζί με έναν άρχοντα, παρατήρει με επιμέλεια εκείνα που παραθέτουν μπροστά σου·
- 2** και βάλε μαχαίρι στον λαιμό σου, αν είσαι αδηφάγος·
- 3** μη επιθυμείς τα εδέσματά του· επειδή, αυτά είναι τροφή δολιότητας.
- 4** Μη μεριμνάς να γίνεις πλούσιος· άπεχε από τη σοφία σου.
- 5** Θα βάλεις τα μάτια σου σ' αυτό που δεν υπάρχει; Επειδή, ο πλούτος, βέβαια, κατασκευάζει για τον εαυτό του φτερά σαν του αετού, και πετάει προς τον ουρανό.
- 6** Μη τρως το ψωμί τού φθονερού ούτε να επιθυμείς τα εδέσματά του·
- 7** επειδή, όπως σκέφτεται στην ψυχή του, τέτοιος είναι· σου λέει, φάε και πιες· αλλά, η καρδιά του δεν είναι μαζί σου.
- 8** Το ψωμί που έφαγες, θα το ξεράσεις, και θα χάσεις τις γλυκιές συνομιλίες σου.
- 9** Μη μιλάς στα αυτιά τού άφρονα· επειδή, θα καταφρονήσει τη σοφία των λόγων σου.

- 10 Μη μετακινείς αρχαία όρια· και μη μπεις μέσα στα χωράφια των ορφανών·
- 11 επειδή, ο Λυτρωτής τους είναι ισχυρός· αυτός θα εκδικάσει τη δίκη τους εναντίον σου.
- 12 Προσκόλλησε την καρδιά σου στην παιδεία, και τα αυτιά σου στα λόγια τής γνώσης.
- 13 Μη λυπάσαι να διαπαιδαγωγείς το παιδί· επειδή, αν το χτυπήσεις με τη ράβδο, δεν θα πεθάνει·
- 14 εσύ, χτυπώντας το με τη ράβδο, θα ελευθερώσεις την ψυχή του από τον άδη.
- 15 Γιε μου, αν η καρδιά σου γίνει σοφή, θα ευφραίνεται και η δική μου καρδιά·
- 16 και τα νεφρά μου θα αγάλλονται, όταν τα χείλη σου μιλάνε σωστά.
- 17 Ας μη ζηλεύει η καρδιά σου τους αμαρτωλούς· αλλά να είσαι στον φόβο τού Κυρίου όλη την ημέρα·
- 18 επειδή, σίγουρα υπάρχει αμοιβή, και η ελπίδα σου δεν θα αποκοπεί.
- 19 Εσύ, γιε μου άκου, και γίνε σοφός, και κατεύθυνε την καρδιά σου στον δρόμο.
- 20 Μη είσαι ανάμεσα σε κρασοπότες, ανάμεσα σε άσωτους κρεατοφάγους·
- 21 επειδή, ο μέθυσος και ο άσωτος θα φτωχεύσουν· και ο υπναράς θα ντυθεί κουρέλια.
- 22 Να υπακούς στον πατέρα σου, που σε γέννησε· και μη καταφρονείς τη μητέρα σου, όταν γεράσει.
- 23 Αγόραζε την αλήθεια, και μη την πουλάς· τη σοφία, και την παιδεία, και τη σύνεση.
- 24 Ο πατέρας τού δικαίου θα χαρεί υπερβολικά· και όποιος γεννάει σοφό γιο, θα ευφραίνεται σ' αυτόν.
- 25 Ο πατέρας σου και η μητέρα σου θα ευφραίνονται· μάλιστα, εκείνη, που σε γέννησε, θα χαίρεται.
- 26 Γιε μου, δώσε την καρδιά σου σε μένα, και τα μάτια σου ας προσέχουν στους δρόμους μου·
- 27 επειδή, η πόρνη είναι λάκκος βαθύς· και η ξένη γυναίκα, στενό πηγάδι.
- 28 Αυτή, επιπλέον, ενεδρεύει σαν ληστής, και πληθαίνει τούς παραβάτες ανάμεσα στους ανθρώπους.
- 29 Σε ποιον είναι τα «ουαί»; Σε ποιον οι στεναγμοί; Σε ποιον οι φιλονικίες; Σε ποιον οι ματαιολογίες; Σε ποιον τα χτυπήματα χωρίς αιτία; Σε ποιον η φλόγωση των ματιών;
- 30 Σ' αυτούς που δαπανούν τον χρόνο τους στο κρασί· σ' εκείνους που σπαταλούν τον χρόνο τους ανιχνεύοντας οινοποσίες.
- 31 Μη κοιτάζεις το κρασί ότι κοκκινίζει, ότι δίνει το χρώμα του στο ποτήρι, ότι κατεβαίνει ευχάριστα.
- 32 Στο τέλος του δαγκώνει σαν φίδι, και κεντρώνει σαν βασιλίσκος·
- 33 τα μάτια σου θα κοιτάξουν ξένες γυναίκες, και η καρδιά σου θα μιλήσει αισχρά·
- 34 και θα είσαι σαν κάποιον που κοιμάται στο μέσον τής θάλασσας, και σαν κάποιον που είναι ξαπλωμένος επάνω σε κορυφή καταρτιού.
- 35 Με χτυπούσαν, θα πεις, και δεν πόνεσα· με έδειραν, και δεν αισθάνθηκα· πότε θα σηκωθώ, για να πάω να τον ζητήσω ξανά;

ΚΕΦΆΛΑΙΟ 24

Μη ζηλεύεις τους κακούς ανθρώπους ούτε να επιθυμείς να είσαι μαζί τους·

2 επειδή, η καρδιά τους μελετάει καταδυνάστευση, και τα χείλη τους μιλούν κακουργίες.

3 Με τη σοφία οικοδομείται ένα σπίτι, και με τη σύνεση στερεώνεται.

4 Και με τη γνώση τα ταμεία θα γεμίσουν από κάθε πολύτιμον και ευφρόσυτον πλούτο.

- ⁵ Ο σοφός άνθρωπος έχει δύναμη, και ο φρόνιμος άνθρωπος αυξάνει τη δύναμη.
- ⁶ Επειδή, με σοφές περισκέψεις θα κάνεις τον πόλεμό σου· από το πλήθος, όμως, των συμβούλων προέρχεται σωτηρία.
- ⁷ Η σοφία είναι πάρα πολύ ψηλή για τον άφρονα· δεν θα ανοίξει το στόμα του στην πύλη.
- ⁸ Όποιος μελετάει να πράξει κακό, θα ονομαστεί άνδρας κακεντρεχής.
- ⁹ Η μελέτη της αφροσύνης είναι αμαρτία· και ο χλευαστής, είναι βδέλυγμα στους ανθρώπους.
- ¹⁰ Αν μικροψυχήσεις στην ημέρα της συμφοράς, η δύναμή σου είναι μικρή.
- ¹¹ Ελευθέρωνε αυτούς που σέρνονται σε θάνατο, και να αποσύρεσαι από εκείνους που είναι κοντά στη σφαγή.
- ¹² Αν πεις: Δες, εμείς δεν το ξέρουμε· δεν γνωρίζει αυτός που σταθμίζει τις καρδιές; Και δεν ξέρει αυτός που φυλάττει την ψυχή σου, και αποδίδει στον καθένα σύμφωνα με τα έργα του;
- ¹³ Γιε μου, φάε μέλι, επειδή είναι καλό· και κηρήθρα, επειδή είναι γλυκιά επάνω στον ουρανίσκο σου·
- ¹⁴ τέτοια θα είναι στην ψυχή σου η γνώση της σοφίας· όταν τη βρεις, τότε θα πάρεις αμοιβή, και η ελπίδα σου δεν θα αποκοπεί.
- ¹⁵ Μη στήνεις παγίδα, ω άνομε, ενάντια στο σπίτι του δικαίου· μη ταραξείς τον τόπο της ανάπαυσής του·
- ¹⁶ επειδή, ο δίκαιος πέφτει επτά φορές, και σηκώνεται· αλλ' οι ασεβείς θα πέσουν σε όλεθρο.
- ¹⁷ Στην πτώση του εχθρού σου, μη χαρείς, και στο γλίστρημά του, ας μη ευφραίνεται η καρδιά σου·
- ¹⁸ μήπως, κάποτε, ο Κύριος δει, κι αυτό φανεί κακό στα μάτια του, και μεταστρέψει τον θυμό του απ' αυτόν.
- ¹⁹ Μη αγανακτείς για τους πονηρευόμενους· να μη ζηλεύεις τους ασεβείς·
- ²⁰ επειδή, ο κακός δεν θα έχει καλό τέλος· το λυχνάρι των ασεβών θα το σβήσουν.
- ²¹ Γιε μου, να φοβάσαι τον Κύριο και τον βασιλιά· και μη έχεις επικοινωνία με στασιαστές·
- ²² επειδή, η συμφορά τους θα πέσει ξαφνικά επάνω τους· και ποιος γνωρίζει τις τιμωρίες και των δύο;
- ²³ Ακόμα και τούτα είναι για τους σοφούς. Η προσωποληψία στην κρίση δεν είναι καλό.
- ²⁴ Αυτόν που λέει στον ασεβή: Είσαι δίκαιος, θα τον καταραστούν οι λαοί, και τα έθνη θα τον αηδιάζουν·
- ²⁵ αλλά, σ' εκείνους που τον ελέγχουν θα είναι χάρη, και ευλογία αγαθών θα είναι επάνω τους.
- ²⁶ Όποιος αποκρίνεται με σωστά λόγια, είναι σαν αυτόν που φιλάει τα χείλη.
- ²⁷ Βάζε σε διάταξη το έργο σου έξω, και προετοιμάζε το για τον εαυτό σου, στο χωράφι· και έπειτα χτίσε το σπίτι σου.
- ²⁸ Μη είσαι μάρτυρας άδικος ενάντια στον πλησίον σου ούτε να απατάς με τα χείλη σου.
- ²⁹ Μη πεις: Όπως έκανε σε μένα, έτσι θα κάνω σ' αυτόν· θα αποδώσω στον άνθρωπο σύμφωνα με το έργο του.
- ³⁰ Περνούσα μέσα από το χωράφι του οκνηρού, και μέσα από τον αμπελώνα του άμυαλου ανθρώπου·
- ³¹ και να, παντού είχαν βλαστήσει αγκάθια· τσουκνίδες είχαν σκεπάσει την επιφάνειά του, και το λιθόφραγμά του ήταν καταγκρεμισμένο.

- ³² Τότε, εγώ, αφού κοίταξα, συλλογίστηκα στην καρδιά μου· είδα, και πήρα διδασκαλία.
³³ Λίγος ύπνος, λίγος νυσταγμός, λίγο δίπλωμα των χεριών στον ύπνο·
³⁴ έπειτα, η φτώχεια σου έρχεται σαν ταχυδρόμος, και η στέρησή σου σαν ένοπλος άνδρας.

ΚΕΦΆΛΑΙΟ 25

- Κ**ι αυτές είναι παροιμίες τού Σολομώντα, που συγκέντρωσαν οι άνθρωποι του Εζεκία, βασιλιά τού Ιούδα.
- ² Δόξα τού Θεού είναι να σκεπάζει το πράγμα· και δόξα των βασιλιάδων να εξιχνιάζουν το πράγμα.
- ³ Ο ουρανός κατά το ύψος, και η γη κατά το βάθος, και η καρδιά των βασιλιάδων είναι ανεξερεύνητα.
- ⁴ Αφαίρεσε τη σκουριά από το ασήμι, και θα βγει σκεύος στον χρυσοχόο.
- ⁵ Αφαίρεσε τους ασεβείς μπροστά από τον βασιλιά, και ο θρόνος του θα στερεωθεί με δικαιοσύνη.
- ⁶ Μη αλαζονεύεσαι μπροστά από τον βασιλιά, και μη στέκεσαι στον τόπο των μεγάλων·
- ⁷ επειδή, καλύτερα να σου πουν: Ανέβα εδώ, παρά να σε κατεβάσουν παρουσία του άρχοντα, που είδαν τα μάτια σου.
- ⁸ Μη βγεις έξω γρήγορα σε φιλονικία· μήπως και στο τέλος απορήσεις τι να κάνεις, όταν ο πλησίόν σου σε ντροπιάσει.
- ⁹ Εκδίκασε τη δίκη σου με τον πλησίόν σου· και να μη αποκαλύπτεις το μυστικό τού άλλου·
- ¹⁰ μήπως και εκείνος που σε ακούει, σε κοροϊδέψει, και η ντροπή σου δεν εξαλειφθεί.
- ¹¹ Ένας λόγος, όταν μιληθεί σωστά, είναι χρυσά μήλα σε ασημένια ποικίλματα.
- ¹² Σαν χρυσό σκουλαρίκι, και στολίδι από καθαρό χρυσάφι, είναι ο σοφός, αυτός που ελέγχει ένα υπάκουο αυτί.
- ¹³ Σαν το ψύχος τού χιονιού σε καιρό τού θερισμού, έτσι είναι ο πιστός πρέσβης σ' εκείνους που τον στέλνουν· επειδή αναπαύει την ψυχή των κυρίων του.
- ¹⁴ Εκείνος που καυχάται σε ψεύτικο δώρο, μοιάζει με σύννεφα και άνεμο χωρίς βροχή.
- ¹⁵ Ο ηγεμόνας πείθεται με υπομονή· και η γλυκιά γλώσσα σπάει κόκαλα.
- ¹⁶ Βρήκες μέλι; Φάε όσο σου είναι αρκετό, μήπως και παραφάς απ' αυτό, και το ξεράσεις.
- ¹⁷ Σπάνια να βάλεις το πόδι σου στο σπίτι τού πλησίόν σου, μήπως και σε βαρεθεί και σε μισήσει.
- ¹⁸ Ο άνθρωπος, που μαρτυρεί ενάντια στον πλησίόν του με ψεύτικη μαρτυρία, είναι σαν ρόπαλο, και μάχαιρα, και βέλος οξύ.
- ¹⁹ Πίστη σε άπιστον σε ημέρα συμφοράς, είναι σαν δόντι σάπιο, και πόδι εξαρθρωμένο.
- ²⁰ Σαν εκείνον που ξεντύνεται το ιμάτιο στην ημέρα τού ψύχους, και σαν το ξίδι επάνω σε νίτρο, έτσι είναι αυτός που ψάλλει άσματα σε λυπημένη καρδιά.
- ²¹ Αν πεινάει ο εχθρός σου, δώσ' του ψωμί να φάει· και αν διψάει, πότισέ τον νερό·
- ²² επειδή, θα επισωρεύσεις κάρβουνα φωτιάς επάνω στο κεφάλι του, και ο Κύριος θα σε ανταμείψει.
- ²³ Ο βοριάς άνεμος διώχνει τη βροχή· και το οργισμένο πρόσωπο τη γλώσσα που υποψιθυρίζει.
- ²⁴ Καλύτερα να κατοικεί κάποιος σε μια γωνιά δωματίου, παρά σε ένα ευρύχωρο σπίτι με

φιλόνηκη γυναίκα.

²⁵ Σαν το κρύο νερό σε ψυχή που διψάει, έτσι είναι οι αγαθές αγγελίες από μακρινή γη.

²⁶ Ο δίκαιος σφάλλοντας μπροστά στον ασεβή είναι σαν θολή πηγή, και μολυσμένη βρύση.

²⁷ Καθώς δεν είναι καλό να τρώει κανείς πολύ μέλι, έτσι δεν είναι ένδοξο να ζητάει κανείς τη δική του δόξα.

²⁸ Όποιος δεν κρατάει το πνεύμα του, είναι σαν μια κατεδαφισμένη και ατείχιστη πόλη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 26

Ο ΠΩΣ το χιόνι μέσα στο καλοκαίρι, και όπως η βροχή μέσα στον θερισμό, έτσι η τιμή δεν αρμόζει στον άφρονα.

² Όπως περιφέρεται το σπουργίτι, όπως πετάει ολόγυρα το χελιδόνι, έτσι η άδικη κατάρα δεν θα φτάσει στον σκοπό της.

³ Μάστιγα για το άλογο, και χαλινάρι για το γαϊδούρι, και ράβδος για τη ράχη των αφρόνων.

⁴ Μη απαντάς στον άφρονα σύμφωνα με την αφροσύνη του, για να μη γίνεις κι εσύ όμοιος μ' αυτόν.

⁵ Να απαντάς στον άφρονα σύμφωνα με την αφροσύνη του, για να μη είναι σοφός στα μάτια του.

⁶ Όποιος στέλνει μήνυμα διαμέσου τού άφρονα, κόβει τα πόδια του και πίνει ζημία.

⁷ Καθώς τα σκέλη τού χωλού κρέμονται ανωφελή, έτσι είναι και η παροιμία στο στόμα των αφρόνων.

⁸ Όπως εκείνος που δεσμεύει μια πέτρα μέσα σε σφενδόνη, έτσι είναι και όποιος δίνει τιμή στον άφρονα.

⁹ Όπως το αγκάθι που σπρώχνεται στο χέρι τού μέθυσου, έτσι είναι και η παροιμία στο στόμα των αφρόνων.

¹⁰ Ο δυνάστης μολύνει τα πάντα, και μισθώνει τους άφρονες· μισθώνει και τους παραβάτες.

¹¹ Όπως το σκυλί γυρίζει στον εμετό του, έτσι και ο άφρονας επαναλαμβάνει την αφροσύνη του.

¹² Είδες άνθρωπο, που νομίζει τον εαυτό του σοφό; Περισσότερη ελπίδα είναι από τον άφρονα, παρά απ' αυτόν.

¹³ Ο οκνηρός λέει: Λιοντάρι είναι στον δρόμο, λιοντάρι είναι στις πλατείες.

¹⁴ Όπως η πόρτα περιστρέφεται στις στρόφιγγές της, έτσι και ο οκνηρός στο κρεβάτι του.

¹⁵ Ο οκνηρός βουτάει το χέρι του στην πιατέλα, βαριέται όμως να το γυρίσει στο στόμα του.

¹⁶ Ο οκνηρός νομίζει τον εαυτό του σοφότερο από επτά σοφούς γνωμοδότες.

¹⁷ Όποιος, περνώντας, ανακατεύεται σε φιλονικία, που δεν τον αφορά, μοιάζει μ' εκείνον που πιάνει ένα σκυλί από τα αυτιά.

¹⁸ Όπως ο μανιακός, που ρίχνει φλόγες, βέλη, και θάνατο,

¹⁹ έτσι είναι και ο άνθρωπος που απατάει τον πλησίον του, και λέει: Δεν το έκανα εγώ παίζοντας;

²⁰ Όπου δεν υπάρχουν ξύλα, η φωτιά σβήνει· και όπου δεν υπάρχει ψιθυριστής, η φιλονικία ησυχάζει.

- ²¹ Τα κάρβουνα είναι για την ανθρακιά, και τα ξύλα για τη φωτιά, και ο φιλόνικος άνθρωπος για να ανάβει φιλονικίες.
- ²² Τα λόγια τού ψιθυριστή καταπίνονται με ευχαρίστηση, και κατεβαίνουν στα ενδόμυχα της κοιλιάς.
- ²³ Τα ένθερμα χείλη με πονηρή καρδιά, είναι σαν σκουριά από ασήμι, που έχει επιχρισθεί επάνω σε πήλινο αγγείο.
- ²⁴ Όποιος μισεί, υποκρίνεται με τα χείλη του, και μηχανεύεται δόλο μέσα στην καρδιά του.
- ²⁵ Όταν μιλάει φιλόφρονα, μη τον πιστεύεις· επειδή, μέσα στην καρδιά του έχει επτά βδελύγματα.
- ²⁶ Όποιος σκεπάζει το μίσος με δόλο, η πονηρία του θα φανερωθεί στο μέσον τής σύναξης.
- ²⁷ Όποιος σκάβει λάκκο, θα πέσει ο ίδιος σ' αυτόν· και η πέτρα θα γυρίσει επάνω σ' εκείνον που την κυλάει.
- ²⁸ Η αναληθής γλώσσα μισεί αυτούς που καταθλίζονται απ' αυτή· και το απατηλό στόμα εργάζεται καταστροφή.

ΚΕΦΆΛΑΙΟ 27

- Μ**Η καυχάσαι στην αυριανή ημέρα· επειδή, δεν ξέρεις τι θα γεννήσει η ημέρα.
- ² Ας σε επαινεί άλλος, κι όχι το στόμα σου· ξένος, κι όχι τα χείλη σου.
- ³ Βαριά είναι η πέτρα, και δυσβάσταχτη η άμμος· η οργή, όμως, του άφρονα είναι βαρύτερη κι από τα δύο.
- ⁴ Ο θυμός είναι σκληρός, και η οργή οξεία· αλλά, ποιος μπορεί να σταθεί μπροστά στη ζηλοτυπία;
- ⁵ Ο φανερός έλεγχος είναι καλύτερος παρά η κρυπτόμενη αγάπη.
- ⁶ Πληγές φίλου είναι πιστές· φιλήματα, όμως, εχθρών, πολυάριθμα.
- ⁷ Η χορτασμένη ψυχή αποστρέφεται την κηρήθρα· στην πεινασμένη ψυχή, όμως, κάθε τι πικρό φαίνεται γλυκό.
- ⁸ Όπως το πουλί που πλανιέται μακριά από τη φωλιά του, έτσι είναι και ο άνθρωπος που πλανιέται μακριά από τον τόπο του.
- ⁹ Τα μύρα και τα θυμιάματα ευφραίνουν την καρδιά, και η γλυκύτητα του φίλου με την εγκάρδια συμβουλή.
- ¹⁰ Τον φίλο σου και τον φίλο του πατέρα σου μη τον εγκαταλείπεις· μέσα στο σπίτι, όμως, του αδελφού σου μη μπεις στην ημέρα τής συμφοράς σου· επειδή, καλύτερα είναι ένας γείτονας κοντά, παρά ένας αδελφός μακριά.
- ¹¹ Για μου, γίνε σοφός και εύφραϊνε την καρδιά μου, για να έχω τι να απαντώ σ' εκείνον που με ονειδίζει.
- ¹² Ο φρόνιμος προβλέπει το κακό, και κρύβεται· οι άφρονες, όμως, εξακολουθούν τον δρόμο τους, και τιμωρούνται.
- ¹³ Πάρε το ιμάτιο εκείνου που εγγυάται για έναν ξένο και πάρε ενέχυρο απ' αυτόν, που εγγυάται για ξένα πράγματα.
- ¹⁴ Αυτός που σηκώνεται το πρωί και ευλογεί με μεγάλη φωνή τον πλησίον του θα θεωρηθεί σαν να τον καταριέται.
- ¹⁵ Το ακατάπαυστο στάξιμο σε μια βροχερή ημέρα, και η φιλόνηκη γυναίκα, είναι όμοια·
- ¹⁶ αυτός που την κρύβει, κρύβει τον άνεμο· και το μύρο στα δεξιά του, καίτοι κρυμμένο φωνάζει.

- ¹⁷ Το σίδερο ακονίζει το σίδερο· και ο άνθρωπος ακονίζει το πρόσωπο του φίλου του.
- ¹⁸ Αυτός που φυλάττει τη συκιά, θα φάει τον καρπό της· κι αυτός που φυλάττει τον κύριό του, θα τιμηθεί.
- ¹⁹ Όπως μέσα στο νερό ανταποκρίνεται πρόσωπο σε πρόσωπο, έτσι και η καρδιά ανθρώπου σε άνθρωπο.
- ²⁰ Ο άδης και η απώλεια δεν χορταίνουν· και τα μάτια τού ανθρώπου δεν χορταίνουν.
- ²¹ Το ασήμι δοκιμάζεται με το χωνευτήρι, και το χρυσάφι με το καμίνι· ο άνθρωπος, όμως, με το στόμα εκείνων που τον εγκωμιάζουν.
- ²² Κι αν κοπανίσεις τον άφρονα με έναν κόπανο μέσα σε γουδί, ανάμεσα σε σιτάρι που κοπανίζεται, η αφροσύνη του δεν θα αποχωριστεί απ' αυτόν.
- ²³ Πρόσεχε να γνωρίζεις την κατάσταση των ποιμνίων σου, και να επιμελείσαι καλά τα κοπάδια σου·
- ²⁴ επειδή, ο πλούτος δεν μένει για πάντα· ούτε το διάδημα από γενεά σε γενεά.
- ²⁵ Το χορτάρι βλαστάνει, και η χλόη αναφαίνεται, και τα χόρτα των βουνών μαζεύονται.
- ²⁶ Τα αρνιά είναι για τα ενδύματά σου, και οι τράγοι για την πληρωμή τού χωραφιού.
- ²⁷ Και θα έχεις άφθονο γάλα κατσικιών για την τροφή σου, και για την τροφή τής οικογένειάς σου, και τη ζωή των υπηρετριών σου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 28

- Ο**ι ασεβείς φεύγουν, αν και δεν τους καταδιώκει κανένας· ενώ οι δίκαιοι έχουν θάρρος σαν λιοντάρι.
- ² Εξαιτίας των αμαρτημάτων τού τόπου, πολλοί είναι οι άρχοντές του· με έναν, όμως, συνετό και νοήμονα άνθρωπο, το πολίτευμά του θα διαρκεί.
- ³ Ένας φτωχός άνθρωπος που, όμως, δυναστεύει τους φτωχούς, είναι σαν τη βροχή που κατακλύζει, και δεν δίνει ψωμί.
- ⁴ Όσοι εγκαταλείπουν τον νόμο, εγκωμιάζουν τους ασεβείς· αλλ' όσοι φυλάττουν τον νόμο, τους αντιμάχονται.
- ⁵ Οι κακοί άνθρωποι δεν θα εννοήσουν κρίση· αυτοί, όμως, που ζητούν τον Θεό θα καταλάβουν τα πάντα.
- ⁶ Καλύτερος ο φτωχός, που περπατάει στην ακεραιότητά του, παρά ο διεστραμμένος στους δρόμους του, έστω και αν είναι πλούσιος.
- ⁷ Αυτός που φυλάττει τον νόμο είναι γιος συνετός· ο φίλος, όμως, των ασώτων καταντροπιάζει τον πατέρα του.
- ⁸ Αυτός που αυξάνει την περιουσία του με τόκο, και πλεονεξία, τη συγκεντρώνει γι' αυτόν που ελεεί τους φτωχούς.
- ⁹ Εκείνος που αποστρέφει το αυτί του από το να ακούει τον νόμο, ακόμα και η προσευχή του θα είναι βδέλυγμα.
- ¹⁰ Εκείνος που αποπλανάει τους ευθείς σε κακό δρόμο, αυτός θα πέσει στον ίδιο του τον λάκκο· οι άμεμπτοι, όμως, θα κληρονομήσουν αγαθά.
- ¹¹ Ο πλούσιος άνθρωπος νομίζει τον εαυτό του σοφό· ο συνετός φτωχός, όμως, τον εξελέγχει.
- ¹² Όταν οι δίκαιοι θριαμβεύουν, μεγάλη είναι η δόξα· όταν, όμως, υψώνονται οι ασεβείς, οι άνθρωποι κρύβονται.
- ¹³ Αυτός που κρύβει τις αμαρτίες του, δεν θα ευοδωθεί· αλλ' αυτός, που τις εξομολογείται και τις εγκαταλείπει, θα ελεηθεί.

- 14** Μακάριος ο άνθρωπος που φοβάται πάντοτε· όποιος, όμως, σκληραίνει την καρδιά του, θα πέσει σε συμφορά.
- 15** Λιοντάρι που βρυχάξει, και αρκούδα που πεινάει, είναι ο ασεβής διοικητής επάνω σε έναν πενιχρό λαό.
- 16** Ο ηγεμόνας που στερείται σύνεση, πληθαίνει τις καταδυναστείες· εκείνος, όμως, που μισεί την αρπαγή, θα μακρύνει τις ημέρες του.
- 17** Ο άνθρωπος που είναι ένοχος για αίμα ανθρώπου, θα σπεύσει στον λάκκο· κανένας δεν θα τον κρατήσει.
- 18** Όποιος περπατάει με ακεραιότητα, θα σωθεί· όμως, ο διεστραμμένος στους δρόμους του θα πέσει μονομιάς.
- 19** Αυτός που εργάζεται τη γη του, θα χορτάσει ψωμί· ενώ αυτός που ακολουθεί τους ματαιόφρονες, θα γεμίσει από φτώχεια.
- 20** Ο πιστός άνθρωπος θα έχει πολλή ευλογία· όποιος, όμως, σπεύδει να πλουτίσει, δεν θα μείνει ατιμώρητος.
- 21** Το να είναι κανείς προσωπολήπτης, δεν είναι καλό· επειδή, ο άνθρωπος αυτού του είδους θα ανομήσει για ένα κομμάτι ψωμί.
- 22** Αυτός που έχει πονηρό μάτι, σπεύδει να πλουτίσει, και δεν καταλαβαίνει ότι η στέρηση θάρθει επάνω του.
- 23** Εκείνος που ελέγχει έναν άνθρωπο, ύστερα θα βρει περισσότερη χάρη, παρά εκείνος που κολακεύει με τη γλώσσα.
- 24** Αυτός που κλέβει τον πατέρα του ή τη μητέρα του, και λέει: Αυτό δεν είναι αμαρτία, αυτός είναι σύντροφος του ληστή.
- 25** Ο αλαζόνας στην καρδιά διεγείρει έριδες· εκείνος, όμως, που έχει το θάρρος του επάνω στον Κύριο, θα παχύνει.
- 26** Αυτός που έχει το θάρρος του επάνω στη δική του καρδιά, είναι άφρονas· αλλ' αυτός που περπατάει με σοφία, αυτός θα σωθεί.
- 27** Όποιος δίνει στους φτωχούς, δεν θάρθει σε στέρηση· όποιος, όμως, αποστρέφει τα μάτια του, θα έχει πολλές κατάρες.
- 28** Όταν υψώνονται οι ασεβείς, οι άνθρωποι κρύβονται· όταν, όμως, εκείνοι χάνονται, οι δίκαιοι πληθαίνουν.

ΚΕΦΆΛΑΙΟ 29

- Ο** άνθρωπος που, καθώς ελέγχεται, σκληρύνει τον τράχηλο, θα αφανιστεί ξαφνικά, και χωρίς γιατρεία.
- 2** Όταν οι δίκαιοι μεγαλυνθούν, ευφραίνεται ο λαός· όταν, όμως, ο ασεβής εξουσιάζει, στενάζει ο λαός.
- 3** Όποιος αγαπάει τη σοφία, ευφραίνει τον πατέρα του· όποιος, όμως, συναναστρέφεται με πόρνες, φθείρει την περιουσία του.
- 4** Ο βασιλιάς στερεώνει τον τόπο με τη δικαιοσύνη, ενώ ο δωρολήπτης τον καταστρέφει.
- 5** Ο άνθρωπος, που κολακεύει τον πλησίον του, απλώνει δίχτυ μπροστά από τα βήματά του.
- 6** Ο κακός άνθρωπος παγιδεύεται στην ανομία· ο δίκαιος, όμως, ψάλλει και ευφραίνεται.
- 7** Ο δίκαιος παίρνει γνώση τής κρίσης των πενήτων· ο ασεβής δεν καταλαβαίνει γνώση.
- 8** Οι χλευαστές άνθρωποι κατακαίνε την πόλη με φωτιά· οι σοφοί, όμως, αποστρέφουν την οργή.

- ⁹ Ο σοφός άνθρωπος, έχοντας διαφορά με τον άφρονα άνθρωπο, είτε οργίζεται είτε γελάει, δεν βρίσκει ανάπαυση.
- ¹⁰ Οι άνδρες των αιμάτων μισούν τον άμεμπτο, οι ευθείς, όμως, εκζητούν τη ζωή του.
- ¹¹ Ο άφρονas εκθέτει όλη του την ψυχή· ενώ ο σοφός την αναχαιτίζει προς τα πίσω.
- ¹² Αν ο διοικητής προσέχει σε αναληθή λόγια, όλοι οι υπηρέτες του γίνονται ασεβείς.
- ¹³ Πένητας και δανειστής συναντιούνται· ο Κύριος φωτίζει τα μάτια και των δύο.
- ¹⁴ Ο θρόνος τού βασιλιά, που κρίνει τους φτωχούς με αλήθεια, θα στερεωθεί για πάντα.
- ¹⁵ Η ράβδος και ο έλεγχος δίνουν σοφία· αλλ' ένα εγκαταλειμμένο παιδί ντροπιάζει τη μητέρα του.
- ¹⁶ Όταν πληθαίνουν οι ασεβείς, περισσεύει η ανομία· οι δίκαιοι, όμως, θα δουν την πτώση τους.
- ¹⁷ Να διαπαιδαγωγείς τον γιο σου, και θα σου φέρει ανάπαυση· και θα φέρει ηδονή στην ψυχή σου.
- ¹⁸ Όπου δεν υπάρχει όραση, ο λαός διαφθείρεται· είναι δε μακάριος εκείνος που φυλάττει τον νόμο.
- ¹⁹ Ο δούλος δεν θα διορθωθεί με λόγια· επειδή, καταλαβαίνει μεν, αλλά δεν υπακούει.
- ²⁰ Είδες άνθρωπο γρήγορνο στα λόγια του; Περισσότερη ελπίδα είναι από τον άφρονα παρά απ' αυτόν.
- ²¹ Αν κάποιος ανατρέφει από παιδί τον δούλο του με τρυφερότητα, στο τέλος θα γίνει γιος.
- ²² Ο οξύθυμος άνθρωπος εξάπτει φιλονικία, και ο οργίλος άνθρωπος πληθαίνει ανομίες.
- ²³ Η υπερηφάνεια του ανθρώπου θα τον ταπεινώσει· ενώ ο ταπεινόφρονas απολαμβάνει τιμή.
- ²⁴ Ο συμμεριστής τού κλέφτη μισεί τη δική του ψυχή· ακούει τον όρκο, και δεν ομολογεί.
- ²⁵ Ο φόβος τού ανθρώπου στήνει παγίδα· ενώ, αυτός που εμπιστεύεται στον Κύριο, θα είναι σε ασφάλεια.
- ²⁶ Πολλοί ζητούν το πρόσωπο του ηγεμόνα· η κρίση, όμως, του ανθρώπου είναι από τον Κύριο.
- ²⁷ Ο άδικος άνθρωπος είναι βδέλυγμα στους δικαίους· και ο ευθύς στον δρόμο του, είναι βδέλυγμα στους ασεβείς.

ΚΕΦΆΛΑΙΟ 30

- Τ**α λόγια τού Αγούρ, του γιου τού Ιακαί· ο χρησμός, δηλαδή, που ο άνθρωπος μίλησε στον Ιθιήλ, προς τον Ιθιήλ, και τον Ούκαλ.
- ² Βέβαια, εγώ είμαι ο πλέον άφρονas από τους ανθρώπους, και φρόνηση ανθρώπου δεν υπάρχει μέσα μου·
- ³ και δεν έμαθα τη σοφία ούτε ξέρω τη γνώση των αγίων.
- ⁴ Ποιος ανέβηκε στον ουρανό και κατέβηκε; Ποιος συγκέντρωσε τον άνεμο στα χέρια του; Ποιος δέσμευσε τα νερά μέσα σε ιμάτιο; Ποιος στερέωσε όλα τα άκρα τής γης; Ποιο είναι το όνομά του; Και ποιο το όνομα του υιού του, αν ξέρεις;
- ⁵ Κάθε λόγος τού Θεού είναι δοκιμασμένος· είναι ασπίδα σ' εκείνους που εμπιστεύονται σ' αυτόν.
- ⁶ Μη προσθέσεις στα λόγια του· μήπως σε ελέγξει, και βρεθείς ψεύτης.
- ⁷ Δύο πράγματα ζητάω από σένα· μη μου τα αρνηθείς πριν πεθάνω·
- ⁸ ματαιότητα και αναληθή λόγο απομάκρυνε από μένα· φτώχεια και πλούτο μη μου

δώσεις· να με τρέφεις με αυτάρκη τροφή·

⁹ Μήπως χορτάσω, και σε αρνηθώ, και πω: Ποιος είναι ο Κύριος; Ή, μήπως, καθώς βρεθώ φτωχός, κλέψω, και πάρω επιπόλαια το όνομα του Θεού μου.

¹⁰ Μη καταλαλείς υπηρέτη στον κύριό του· μήπως και σε καταραστεί, και βρεθείς ένοχος.

¹¹ Υπάρχει γενεά, που καταριέται τον πατέρα της, και δεν ευλογεί τη μητέρα της.

¹² Υπάρχει γενεά καθαρή στα μάτια της, αλλά δεν είναι πλυμένη από την ακαθαρσία της.

¹³ Υπάρχει γενεά, της οποίας τα μάτια πόσο ψηλά είναι! Και τα βλέφαρά της υπερήφανα!

¹⁴ Υπάρχει γενεά, που τα δόντια της είναι ρομφαίες, και οι μυλόδοντες μάχαιρες, για να κατατρώνε τούς φτωχούς από τη γη, και τους άπορους ανάμεσα από τους ανθρώπους.

¹⁵ Η βδέλλα έχει δύο θυγατέρες, που φωνάζουν: Φέρε, φέρε. Τα τρία αυτά δεν χορταίνουν ποτέ, μάλιστα τα τέσσερα δεν λένε ποτέ: Αρκεί.

¹⁶ Ο άδης, και η στείρα μήτρα· η γη, η οποία δεν χορταίνει από νερό· και η φωτιά, που δεν λέει: Αρκεί.

¹⁷ Το μάτι, που εμπαιζει τον πατέρα του, και καταφρονεί να υπακούσει στη μητέρα του, οι κόρακες της χαράδρας θα το βγάλουν, και θα το φάνε οι νεοσσοί των αετών.

¹⁸ Αυτά τα τρία μου είναι θαυμαστά, μάλιστα τα τέσσερα δεν τα εννοώ·

¹⁹ τα ίχνη τού αετού στον ουρανό· τα ίχνη τού φιδιού επάνω στον βράχο· τα ίχνη τού πλοίου στο μέσον τής θάλασσας· και τα ίχνη τού ανθρώπου στη νιότη του.

²⁰ Τέτοιος είναι ο δρόμος τής μοιχαλίδας γυναίκας· τρώει, και σκουπίζει το στόμα της, και λέει: Δεν έπραξα ανομία.

²¹ Για τρία πράγματα ταραίζεται η γη, μάλιστα για τέσσερα, τα οποία δεν μπορεί να υποφέρει·

²² για τον δούλο, όταν βασιλεύσει· και τον άφρονα, όταν χορτάσει ψωμί·

²³ για τη μισητή γυναίκα όταν παντρευτεί· και τη δούλη, όταν διώξει την κυρία της.

²⁴ Αυτά τα τέσσερα είναι ελάχιστα επάνω στη γη, είναι όμως σοφότατα·

²⁵ τα μυρμήγκια, που είναι ένας αδύνατος λαός, ετοιμάζουν όμως την τροφή τους μέσα στο καλοκαίρι·

²⁶ οι ασβοί των βράχων, που είναι ένας ανίσχυρος λαός, κάνουν, όμως, τις φωλιές τους επάνω σε βράχο·

²⁷ οι ακρίδες, που δεν έχουν βασιλιά, βγαίνουν, όμως, όλες μαζί, κατά τάγματα·

²⁸ ο ασκάλαβος, που υποβαστάζεται στα χέρια, και διαμένει στα παλάτια των βασιλιάδων.

²⁹ Αυτά τα τρία βαδίζουν καλά, μάλιστα, τα τέσσερα περπατούν με ευπρέπεια·

³⁰ το λιοντάρι, που είναι το ισχυρότερο από τα ζώα, και δεν στρέφει από το πρόσωπο κάποιου·

³¹ ο πετεινός, ακόμα και ο τράγος· και ο βασιλιάς, περικυκλωμένος από τον λαό του.

³² Αν έπραξες με αφροσύνη υψώνοντας τον εαυτό σου, και αν βουλευθήκες κακό, βάλε το χέρι επάνω στο στόμα.

³³ Επειδή, όποιος χτυπάει το γάλα, βγάζει βούτυρο· και όποιος πιέζει τη μύτη, βγάζει αίμα· και όποιος ερεθίζει οργή, προξενεί μάχες.

ΚΕΦΆΛΑΙΟ 31

Τα λόγια τού βασιλιά Λεμουήλ, ο χρησμός που η μητέρα του τον δίδαξε.

² Τι, γιε μου; Και τι, παιδί τής κοιλάς μου; Και τι, γιε των ευχών μου;

³ Μη δώσεις τις δυνάμεις σου στις γυναίκες ούτε τους δρόμους σου στις αφανίστριες των

βασιλιάδων.

⁴ Δεν είναι των βασιλιάδων, Λεμουήλ, δεν είναι των βασιλιάδων να πίνουν κρασί ούτε των ηγεμόνων να πίνουν σίκερα·

⁵ μήπως και, όταν πιουν, ξεχάσουν τον νόμο, και διαστρέψουν την κρίση κάποιου θλιμμένου.

⁶ Να δίνετε σίκερα στους θλιμμένους, και κρασί στους πικραμένους στην ψυχή·

⁷ για να πιουν και να λησμονήσουν τη φτώχεια τους, και να μη θυμούνται πια τη δυστυχία τους.

⁸ Άνοιγε το στόμα σου υπέρ τού άφωνου, υπέρ τής κρίσης όλων των εγκαταλειμμένων.

⁹ Άνοιγε το στόμα σου, να κρίνεις δίκαια, και να υπερασπίζεσαι τον φτωχό και τον άπορο.

¹⁰ ΜΙΑ ΕΝΑΡΕΤΗ γυναίκα ποιος θα βρει; Επειδή, μια τέτοιου είδους γυναίκα είναι πολύ πιο πολύτιμη, περισσότερο ακόμα και από τα μαργαριτάρια.

¹¹ Η καρδιά τού άνδρα της θαρρεί επάνω σ' αυτή, και δεν θα στερείται από αφθονία.

¹² Θα του φέρνει καλό, και όχι κακό, όλες τις ημέρες τής ζωής της.

¹³ Ζητάει μαλλί και λινάρι, και εργάζεται με τα χέρια της ευχαρίστως.

¹⁴ Είναι σαν τα πλοία των εμπόρων· φέρνει την τροφή της από μακριά.

¹⁵ Και σηκώνεται, ενώ είναι ακόμα νύχτα, και δίνει τροφή στην οικογένειά της, και έργα στις υπηρέτριές της.

¹⁶ Κοιτάζει ένα χωράφι, και το αγοράζει· από τον καρπό των χεριών της φυτεύει αμπελώννα.

¹⁷ Ζώνει την οσφύ της με δύναμη, και ενισχύει τους βραχίονές της.

¹⁸ Αισθάνεται ότι το εμπόριό της είναι καλό· το λυχνάρι της δεν σβήνεται τη νύχτα.

¹⁹ Βάζει τα χέρια της στο αδράχτι, και κρατάει στο χέρι της τη ρόκα.

²⁰ Ανοίγει το χέρι της στους φτωχούς, και απλώνει το χέρι της στους απόρους.

²¹ Δεν φοβάται το χιόνι για την οικογένειά της· επειδή, ολόκληρη η οικογένειά της είναι ντυμένοι διπλά.

²² Κάνει για τον εαυτό της σκεπάσματα· το ένδυμά της είναι βύσσος και πορφύρα.

²³ Ο άνδρας της γνωρίζεται στις πύλες, όταν κάθεται ανάμεσα στους πρεσβύτερους του τόπου.

²⁴ Κάνει λεπτό πανί, και το πουλάει· και δίνει ζώνες στους εμπόρους.

²⁵ Ισχύ και ευπρέπεια είναι ντυμένη· και ευφραίνεται για τον μελλοντικό καιρό.

²⁶ Ανοίγει το στόμα της με σοφία· και επάνω στη γλώσσα της είναι νόμος ευμένειας.

²⁷ Επαγρυπνεί στη διακυβέρνηση του σπιτιού της, και ψωμί οκνηρίας δεν τρώει.

²⁸ Τα παιδιά της σηκώνονται και τη μακαρίζουν· ο άνδρας της, και την επαινεί·

²⁹ πολλές θυγατέρες φέρθηκαν άξια, εσύ, όμως, τις ξεπέρασες όλες.

³⁰ Ψεύτικη είναι η χάρη, και μάταιη η ομορφιά· η γυναίκα η οποία φοβάται τον Κύριο, αυτή θα επαινείται.

³¹ Δώστε της από τον καρπό των χεριών της· και τα έργα της ας την επαινούν στις πύλες.

For other languages please go to www.wordproject.org